

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmislj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 34 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hoče sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne peti-vrste po 12 h, če se oznanila tiska enkrat, po 10 h, če se tiska dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravlništvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstr., upravlništvo pa v pritličju. — Upravlilstvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10. h.

Upravlništva telefon št. 85.

Cerkev in kultura.

O papeževi encikliki zoper modernizem je priobčilo glasilo ljubljanskega škofa inferijoren članek, v katerem skuša vepiti svojimi čitateljem mnenje, da se gre pri ti encikliki zgolj za odpravo nekaterih zmot, ki jih uči nekaj posameznikov in za čisto nič drugega.

Morda žive ljubljanski teologi res v mnenju, da enciklika nič drugega ne pomeni, saj je obče znano, kako prazno je duševno življenje med temi ljudmi in kako plitvo je njihovo znanje. Za tisto veliko duševno gibanje, ki se zdaj imenuje modernizem, nimajo nobenega zmisla in se zanj nič ne zanimajo. A kaj bi se temu čudili, ko je bilo nedavno tega čelo na katehetskem sestanku javno povedano, da katehetje niti za svoj poklic nimajo zmožnosti in da svoj poklic zanemarjajo, ker se bavijo preveč s »socialnim delom«, to je s politično hujskarijo.

Papeževa enciklika v resnici ni tako nedolžna, kakor jo predstavlja »Slovenec«, ali namenoma ali pa iz nevednosti. Ta enciklika je velevažen dokument, ki je globoko posvetil v temoto rimske cerkve.

Važnost te enciklike tiči v tem, da obsega napoved najhujše vojne zoper novodobno kulturo, smrtni boj vsem pridobitvam te kulture in da razodeva nepremostno nasprotje med cerkvijo in med znanostjo.

Vse, kar je ustvaril človeški duh, se preminja in razvija, dokler ne doseže popolnosti in vsa veda meri na to, da dovede vse stvari do kolikor mogoče popolnosti.

Tudi različne vere so podvržene zakonom evolucije, vzljte temu, da trdi vsaka, da je edino prava in edino izveščevalna, in da ima — in sicer samo ona — v rokah božje razodetje.

Katoliška cerkev sloni na takom imenovanem sv. pismu. O njem pravi, da je bog sam inspiriral to knjigo. Toda prišla je znanost in je jasno in neovržno dokazala, da to ni mogoče. Znanstvena kritika je razkrila in dokazala, da je v sv. pismu vse polno zmot, a bog je nezmotljiv in zato je izključeno, da bi bil on navdahnil sv. pismo. Če bi bil bog avtor sv. pisma, bi arheologija in etnografija, jezikoslovje, naravoslovje, zgodovina in druge znanosti ne mogle naredban

sv. pisma ugovarjati, nego bi jih morale samo potrditi.

Znanost je dognala, da sv. pismo ni božje razodetje, nego razodetje velečastja človeškega duha.

Posledica tega spoznanja je modernizem. Ta zahteva, naj cerkev iz sv. pisma in temu dosledno tudi iz drugih svojih naukov zrtvuje vse to, kar se ne ujema z znanstveno resnico, kar je zmotno, kar nasprotuje razumu in čuvstvu naše dobe. To in nič drugega je umeti z besedo modernizem.

Beseda sama ni prav umestna. Boj med cerkvijo in med vedo je starodaven. Znanost je že mnogokrat prisilila cerkev, da je opustila različne svoje nauke. Naj navedemo samo en zgled. Mnogo stoletij je cerkev preganjala znanstveno resnico, da je zemlja okrogla in krivoverec je bil, kdor je to učil in verjel. A naposled se je morala cerkev vendar ukloniti zmagujoči znanosti in priznati, da je stoletja in stoletja učila zmot. In kakor s tem naukom, zgodilo se je tudi z mnogimi drugimi.

Najnovejša papeževa enciklika se je z uprav srednjeveško vehemenco zagnala na modernizem, ga obsodila in proglasila sholastično tolmačenje katolicizma za edino pravo.

Zašli bi predaleč, če bi hoteli tu razlagati in tolmačiti sholastiko. Dovolj je, če rečemo, da je nasprotje tega kar uči, kar je dognala in pribila sodobna znanost. Cerkev stoji na stališču Tomaža Akvinskega in njegovih tolmačenj, na več sto let starem stališču, čigar temelje je sodobna znanost vse podrla, na stališču, s katerega taji najočitnejše resnice.

Papež je s svojo encikliko pokazal, da je neizprosno sovražnik novodobne kulture. Mogoče, da je s svojo odredbo za dolga leta zaslul gibanje katoliških duhovnikov mereče na to, da se spravijo cerkveni nauki in cerkvene uredbe v soglasje z znanstvenimi resnicami, z modernim naziranjem in čuvstvom, a razvoja kulture cerkev ne bo mogla ustaviti. Prav pa je imel eden prvih modernistov, angleški jezuit Tyrrel, ki je o tej papeževi encikliki rekel: Naj se katolicizem že obrani ali pa naj propade in izgine, to je gotovo, da je katoliška cerkev za civilizacijo izgubljena.

To je občni pomen papeževe enciklike. Kakor je iz povedanega raz-

vidno, je enciklika vse kaj drugega, nego to predstavlja glasilo ljubljanskega škofa.

Za katoliško duhovščino samo ima enciklika še drug pomen. S to encikliko je papež uvedel v cerkvi novič načela in metodo sv. inkvizicije groznega spomina. Že ton, v katerem je pisana, je nezaslišan; oster je in ujedljiv, da že dolgo ne tako v urad. cerkvenem dokumentu. Enciklika ni pastoralna, nego polemčna, ni stvarna, nego osebnostna in je nadvse nesrečna, ker ne postavlja v nasprotje sholastičnega tolmačenja katolicizma z modernim tolmačenjem, marveč vero samo in moderno tolmačenje, kar pomeni, da identificira papež vero s sholastično razlago katolicizma. Če bo znanost ubila sholastiko, bo torej ubita tudi vera!

Z bičem tolče enciklika po vernih, cerkvi vdanih katoliških duhovnikih, samo zato, ker tolmačijo katolicizem drugače, kakor »doctor angelicus« Tomaž Akvinski. Pod policijsko nadzorstvo jih je papež postavil, posebna inkvizicijska komisija v vsaki škofiji jih bo nadzorovala in kdor bi se brezpogojno ne pokoril, pride ob službo in krah in ga bodo vrgli na cesto. To pomeni popolno uničenje državljudskih pravic katoliških duhovnikov. Kar je duhovnikom država dala, to jim je zdaj cerkev svojevoljno vzela. Kje je na svetu še tako brezpraven stan, kakor so katoliški duhovniki?

Kar pa mora pri čitanju te enciklike duhovnika v dno duše užaliti, je dejstvo, da se v njem očita učenim, izredno živim duhovnikom, ki so ponos svojega stanu, ateizem, hipokrizija, ošabnost in kdo ve kaj še vse. Pij X. ni izbirčen v izrazih in pri čitanju raznih njegovih enunciacij obide človeka pogostoma misel, kakor bi bile pisane s tisto gorjajočo, s katero je sedanjí poglavar cerkve v svojih mladih letih na planjavah okrog Trevisa krave pasel. Res, da stoji zaradi modernizma obsojeni duhovniki na nižjih klinih hijerarhične lestve, kakor Pij X., a ravnovredni so papežu po svojih intelektualnih in moral. svojstvih in so kot mašniki njegovi bratje, nič več, pa tudi nič manj.

Katoliški duhovnik.

Pismo s Hrvaškega.

(Bankrot klerikalne politike v Bosni. — Priprave za 10. oktober. — Spopadi s klerikalci) V Zagrebu, 25. sept.

Malokdaj se je posrečilo tako jasno demonstrirati neuspeh klerikalne politike, kakor te dni na izjavah klerikalnega voditelja nadškofa Stadlerja in na pisavi njegovega organa »Hrvatskega Dnevnika« v Sarajevu.

V Bosni je okoli 700.000 Srbov, 600.000 mohamedancev in okoli 400.000 katolikov.

Srbi in Hrvati se že od nekdaj trudijo, da bi pridobili zase mohamedance, ker le-ti odločujejo, na kateri strani bo absolutna večina prebivalstva.

Sodeč po inteligenci, ki vodi te tri skupine (široki narodni sloji so nezavedni, tvorijo eno celoto z istim jezikom in ne pripadajo nobeni skupini) opazamo med narodom tri težnje: Srbi težijo za združenjem s kraljevino Srbijo, Hrvati za združitvijo z monarhijo in preko te s Hrvaško, mohamedanci pa bi najraje prišli nazaj pod vladno padišaha, sultana...

Sedaj v tako kompliciranih razmerah, ko samo in edino konfesijska odločitev pripadnost k eni izmed treh skupin, ko vsled tega vlada skrajna napetost med temi konfesijami, je vzel v svoje roke vaje neke takozvane hrvaške politike fanatični klerikalec nadškof Stadler ter jel oznanjati, da se mora hrvaštvo povsem identificirati in kriti s katoličanstvom ultramontanskim, intolerantnim napram vsem drugim konfesijam! To je olje na ogenj!

Stadler je obenem član rimske kongregacije »de propaganda fide«, zato se je jel baviti s pokrščevanjem mohamedanskih sirot. Čim so mohamedanci izvedeli za kakšen tak slučaj, zagnali so velik krik in vik, pošiljali so deputacije v Pešto in na Dunaj ter brzojavljali pritožbe na vse strani.

Radi posameznega neznanega prosjaka, ki so ga (seveda samo formalno) privedli v krilo edino zveličavne katoliške cerkve, se je revolucionalizirala vsa Bosna. A Stadler ni s tem samo izzval mržnjo mohamedancev proti sebi, nego je za sabo potegnil tudi pojem hrvaštva, za čigar predstavitelja se vedno dela. Razen

tega je nadškof Stadler že nešteto-krat dokazal, da ni noben politik, marveč da je le političen šušmar, ki vedno vse pokvari. Nesmrtno se je blamiral s takozvano jeronimsko afero, ko je ljuto napadel avstro-ogrsko diplomacijo radi jeronimskega zavoda v Rimu, a je moral kasneje vse pokorno in devotno preklicati. Dosedaj je samo v nazdravicah proklamiral, da bi bilo potreba Bosno prikloniti Hrvaški.

Tako je storil te dni v svojem intervjuu v »Neue Freie Presse«, kjer je s cinizmom pravega klerikalca obgrizel hrvaštvo v Bosni in ga predstavil v podobi najreakcionarnjšega in najbolj zaostalega elementa.

V novejšem času postaja v Bosni vedno glasnejša zahteva po avtonomiji dežele, po ustavni ureditvi v Bosni namesto dosedanje vojaške diktature. Nadškof Stadler in njegov list se najodločnejše izjavljata proti deželnemu zboru in proti ustavnim reformam. Argumentirata pa takole: kakor danes stvari stoje, bi imeli v deželnem zboru večino srbski kmeti, ki bi razpravljali o agrarnem vprašanju in bi se brez dvoma dotaknili rešitve bodoče usode Bosne. Vse to bi se moralo izključiti iz kompetence deželnega zbora, kakor tudi vsako prosvetno in konfesionalno vprašanje.

Stadlerjevi Hrvati zato ne zahtevajo niti deželnega zbora, niti avtonomije, marveč samo zastopstvo v delegacijah, in sicer po konfesijah. Stadler je nadalje priporočal Hrvate naravnost za policijsko službo avstrijski vladi. In najsi so katoliki najslabši, vendar so, tako je naglašal Stadler, najzanesljivejši element za monarhijo in zato se tudi mora Bosna prikloniti Hrvaški.

Da, Hrvati so najslabjši. No, Stadlerjev organ je šel še korak dalje ter priznal, da Hrvati niso za nič, da nimajo nobenega vodstva, da dosedaj niso ničesar storili, dočim Srbi silno napredujejo ter pridobivajo zase tudi mohamedance.

Zato se tudi bosanska vlada čisto nič ne briga za Hrvate, a se bo še manj v bodoče, ako se tako zastoni ponujajo vladi.

To je pravi bankrot Stadlerjeve klerikalne, kakor tudi frankovske politike.

V takšen obupen položaj so pripravili katoliški narod v Bosni kleri-

LISTEK.

Literaren večer.

(Iz beležk zadnje sezone.)

Gioconda. Drama s preveč dejanji in premalo dejanja... Spisal D' Annunzio.

Dušeča mora veje z odra, neslišno širi svoja baržunasta krila nad redko sejanim občinstvom. Enakomerno prše otožno parfimirane besede, uho jih čuje, do srca ne segajo, zakaj papirnate so... Ali bo dolgo trajalo?...

... Za hip vzbudi pozornost Danilo, ko viharno objame Taborsko in jo, prijemši za glavo, poljubi... Morebiti bi ji rada razmršila skrbno zgrajeno frizuro... Kdo ve! Umetnice so od vrage in Taborska je nevarna konkurentka... Potem zopet trudni mir...

Črne pogrebne rokavice, ki se jih Nučič cel večer ne iznebi z rok, učinkujejo hipnotizirajoče na onemogočeno občinstvo. Težke veke se zapirajo... tišina zavladuje kakor v zakletem gradu... le počasno, redno dihanje se čuje.

Iz ozadja se širi mrtvaški duh: nekomu se poté noge... Le malo še in omotica objame parter in lože... Kajti galerija je prazna...

!!! V tem kritičnem trenutku se gospici v tej in tej loži, angeli z rdečimi lici in z rdečim klobukom, na glas kolene in — nevarni čar je strit! Občinstvo se zdrami, lahen nasmev spreleti gledališče in sto hvaležnih oči se obrne v ložo...

V svoji loži v ozadju dela pokoro dr. L. Zelo je nesrečen in sili domov. A njegovi soprogji baš danes ugaја v gledališču; nov klobuk ima, umotvor, vreden pozornosti, ki jo vznjaja! Dr. L. se zmizne v bufet; ondu najde sumišljenike. Potoži jim: »Tistih dveh dolgih reklamnih člankov v »Slov. Narodn« nisem čital. Ampak ko sem ju videl, takoj se mi je stvar zdela sumljiva in sem sklenil, da ne grem gledat igre, ki ji treba toliko priprave! Pa me je žena pregovorila!! Joj meni, zakaj nisem ravnal po lastnem preudarku!«

Dali so mu konjaka, a ko se je pomiril, so vrgli pohleven mavšcl.

Njegovi soprogji pa je zelo ugajalo v gledališču. Tudi Ana Poč, ki ni imela novega klobuka, je bila zadovoljna z igro, zato ker se nič ne strelja v nji. In intendant in njegova dosti boljša polovica sta bila celo navdušena! Toda med ljudi nista šla ta večer...

Zgoraj za zastorom je dvigal Boleska pesti in klical proklätstvo nad

ljubljsko občinstvo, ker je premalo ploskalo Naskovi...

Domov grede me je vprašal interesantno obrti suplent B., zakaj sta se pravzaprav pričekali ženski v tretjem dejanju in zakaj so odrezali Set-tadi roke... Tačas mi je ujele uho tudi ogorčeno kritiko dolgega, zmružnjčega gimnazijca brez zimske suknje, ki je z zobmi sklefetajoč razkladal tovarišu, da Cankar tudi ne piše slabše...

Došla sva večno mlado gospo Ružo; logike je pogrešala v igri: »Če je mož ne ljubi, zakaj si še ona ne poišče drugega, ne? Manjka se možkih! Ne!«

Bednarik se piše mož, ki raznaša gledališke liste in pobira naročnine za sedeže. Ko je prišel k meni po denar, sem poizkusil izvedeti še njegovo mnenje. Bil je zelo rezerviran, kakor da je prisegel uradno tajnost. Povedal je le, kaj ga najbolj boli: kamer pride ali z listom ali po denar povsodi n je ga prijemajo zaradi repertoarja! »Oprostite, gospoda, jaz ne morem nič zato!« — Da, pravijo, samo stokanje imate letos na odru, kdo bo pa hodil gledat to stokanje! Stokanja imam dovolj doma, grem rajši zvečer v gostilno, kakor da bi moral še v gledališču poslušati stokanje!«

Tako pravijo ljudje. — Svojeega lastnega mnenja mi nikakor ni hotel razodeti. Prav je imel! Bilo bi zoper disciplino! F. Ž.

Babjeverstvo srednjega veka.

Komičen privesek k tragiki preganjanja čarovnic podajajo procesi, ki so se v srednjem veku in tudi še v novejših epohah pri cerkvenih, kakor tudi svetnih sodnijah po vseh predpisih juridičnih formalitet proti živim vršili.

Največkrat so bile svinje k sodniji privlečene; na Francoskem se je nad 20 takih slučajev v originalnih aktih ohranilo.

Leta 1386. je obsodil magistrat v Falaise neko svinjo, naj se ji rillec in sprednja leva noga odreže, ter potem obesi, za kazen, ker je nekemu dečku dele obraza in roko obzrla. Žival so oblekli v ženska oblačila ter tako našemljeno javno na trgu obesili. Krvnik je dobil za delo 10 sous in eno novo rokavico.

L. 1313. je umoril v Moisy bik nekega mca za Charles, grof de Valois je obsodil žival na smrt. V mestnih arhivih wormskih se nahaja star ukrep visokega sveta, vsled katerega se je moral panj z vsemi prebivalci sežgati, ker so nekatere teh čebel nekega otroka do smrti opikale.

Taki nazori v zvezi med človekom in živalimi izvirajo iz Mojzsove postave, po kateri je bil vol kamenjan, ki je človeka umoril; biblijska zapoved, katera je prešla od roda na rod v srednji vek, meneč, da so ži-

vali, katere človeku škodo store, v zvezi s hudičem.

Najraje se je hudič spreminjal v črnega kozla, črnega mačka ali črnega petelina, zato so bile te kreature na zelo slabem glasu.

V neki stari baselski kroniki se bere: »Na Kahlenbergu so črnega petelina sežgali skupno z jajcem, katerega je on znesel (!). S tem so Baselski storili jako dobro delo, kajti že Vincetius je v knjigi VI. Spectrum naturale pisal, kako se zgodi, da od hudiča obseden petelin jajce znese, iz katerega se izvali bazilisk, če tako jajce kača v gnoju vali. Bazilisk pa je grozna in nevarna žival, pol petelina, pol kače.

V množini se nahajajoče male nagajilce, kot podgane, miši, žuželke in drugi mrčes, je bilo pa težko sodnijsko preganjati, ali pa se celo smelo ni, oziraje na to, da je golazen poslana kot kazen božja. Radi tega je moral tožnik pri obtožbi biti zelo oprezen; vsekakor pa si je moral dovoljenja cerkve za to pridobiti.

Kako je v takih slučajih postopati, je Chasseney, sloveč francoski pravosodni učenjak 16. stoletja, v dolgih razpravah opisal. V prvi svoji l. 1531. v Lyonu izšli »Consilia« je razmotrival vprašanje, če je sploh dopuščeno živali ekskomunicirati. Po natančnem pretehtanju je prišel do zaključka, da so taka preganjanja dopuščena in vzpodbudna, ter se — prav dobro prilagajo pravi pobožnosti; samo, da se mora tudi proti živa-

kalei, ki nimajo najnujnejšega posla, kakor da proglašajo vse druge stranke na Hrvaškem za »izdajniške« in »brezverske«, zato pa se ne brigajo, da bi v Bosni ustvarili kaj pozitivnega.

A v Bosni bi bila edino upravičena in uspešna politika ta, ki bi izbrisala konfesionalne razlike ter skušala združiti v eno celoto ves narod v Bosni, ki govori eden in isti jezik. Misel narodnega edinstva Hrvatov in Srbov mora preporočiti Bosno. Tej misli se ne bo treba bati narodnega predstaviteljstva, nasprotno, še zahtevala ga bo.

Tako med Hrvati, kakor med Srbi se že pojavljajo konture take politike.

10 oktober, otvoritev ogrsko-hrvaškega sabora v Pešti, ki je pred durmi, a nihče se ne more uganiti, kaj bo in kako. Pri takih neprilikah, ki čakajo ogrsko vladu, naj si še beli glavo s hrvaško obstrukcijo! Zato so poslali k nam Rakodezaya, naj on, kakor more in zna, uniči hrvaško-srbsko koalicijo ali pa jo prisili, da opusti borbo v Pešti in se sporazumi z njim.

Dosedaj ni dosegel niti enega niti drugega, niti premaknil se ni z mrtve točke.

Prvo njegovo geslo je bilo: no v a stranka! Toda kdo bi se ne naj ošofiral zanj, ko se ne ve, če bo jutri še sedel na bankski stolici? Koalicija je najodločneje odbila vsako misel, da bi prišla v dotiko s človekom, ki je sprejel bansko čast na temelju Wckerlejeve izjave, da morajo hrvaški bani delovati v smislu edinstvene madžarske države.

Madžaroni pa so najprvo rekli, da hočejo počakati, kakšen »program« bo Rakodezay prinesel sabo iz Pešte, da se prepričajo, če ima smisla, da se še vnovič kompromitujejo. Sedaj, ko Rakodezay ne pride na dan z drugim »vaznejšim« delom svojega programa, so mu sporočili, da so voljni zopet ustanoviti stranko, toda samo pod pogojem, da jim Kossuthova stranka poda moralno jamstvo, da jih ne bo pustila tako na cedilu kakor 3. maja leta 1906, to je, da jim da garancijo, da ne bodo poraženi na volišču. Z drugimi besedami povedano: Madžaroni zahtevajo od Madžarov garancij, da jim bodo odobrili na Hrvaškem vsako nasilstvo, da bi tako čim najdalje obdržali krnilo v rokah ... Lakaji prosijo, da bi jih ne dohitela usoda lakajev!

Današnje Rakodezayjeve »Narodne Novine« odgovarjajo, naj se že vendar enkrat ojunajo ter ustanove novo unionistiško stranko, ker bi bila sicer vlada in ban primorana, da si ustanovita stranko sama!

Kako — to je seveda taven vojni načrt g. Rakodezajja.

Dasi bi sedaj bilo aktualno, da skupna nevarnost približa in zediní vse hrvaške in srbske stranke, vendar besni v narodno notranja strankarska borba. A to je nazadnje tudi razumljivo. Nikjer ni videti v našem javnem življenju onega »zunanjega« sovravnika, nikjer Rakodezajjeve stranke, ampak nad vsem visi Damoklejev meč — razpust hrvaškega sabora. Vsi pričakujejo, da mora do tega razpusta skoraj priti, zato je umljivo, da se vse stranke živo pripravljajo za predstoječe volitve. A tu pride navadno do konflikta med interesi posameznih strank.

Vsako nedeljo se vrši mnogo shodov. Frankovci so najbesnejši v svo-

jem demagoštvu. Spočetka so mislili, da bodo s svojo vehemenco vse pravilili, zakaj oni niso izbirčni v sredstvih: terorizirajo, napadajo vsakogar s kolcem in kamenjem, kdor se samo gane proti njim na shodih. Povsod nosijo seboj samokrese. Njih največji kričar dr. Ellegović je že dvakrat streljal na shodih!

No, zdaj so se dvignile tudi druge stranke, ki dajo Frankovcem v njihovih okrajih obilno posla. Proti samemu dr. Franku, ki zastopa svoj okraj neprestano 22 let, so postavili kot protikandidata nekega mladega advokata. Tudi v drugih okrajih doživljajo Frankovci poraze. Ko bi zdaj bile volitve, bi si oni vsakekar osvojili nekaj novih okrajev, a bi tudi izgubili nekaj svojih dosedanjih.

V Slavoniji razvijajo največjo delavnost naprednjaki. Tam je prišlo do jako ostrega spopada s klerikali, ki so navadno Frankovci. No, povsod so ti poslednji poraženi. Preteklo nedeljo je pa prišlo v Orahovici celo do krvavega spopada. Domači kaplan je hotel z nekoliko kleriki in njihov očetih s kričanjem razbiti napredni shod. Seljaki so jih nato pometali s shoda, ali oni so ponovili svoj naval in pri tem ranili celo nekega seljaka-naprednjaka. Zdaj je vsa masa navajala nanje in jih temeljito premlatila. Kaplanu se ne vidijo oči, tako mu je lice zateklo. Tako se je obrnil kol proti popom: dočim imajo ti v Zagorju še v svoji oblasti narod, pa ga ščuvajo proti vsakomur, kdor si upa priti v selo, kakor so nedavno v Kalniku prepodili Sokole in zdravnika, ki je hotel predavati — se jim v Slavoniji maščuje ta metoda na njihovih ledjih.

Obrotni vestnik.

Razvoj obrtnosti se giblje v taki smeri, da prevladuje vedno bolj delo v delavnicah in obrtoliščih. Samostojni obrtniki vedno redkeje delajo po hišah (štiri), zlasti po mestih namerimo prav redko na take obrtnike, ki prihajajo k strankam na dom. Iz prvotnega pravila je postala tekoma časa izjema. Le semintje se še dogaja, da pridejo delat v hišo rokodelci; tako po mestih šivilje še delajo v štiri in na deželi tudi še čevljarji in krojači. Ali te navade hitro izginjajo. Ze stare organizacije v celih so se z odločnostjo protivile delu na domu. Ta protivnost delu v štiri se razlaga v prvi vrsti z okrepitevijo stanovske zavesti. Zaveden obrtnik ne smatra za spojljivo svojim stanovskim ponosom, da bi izgubljal na svoji samostojnosti in neodvisnosti s tem, da se vdiinja za delo v hiši, kjer se več ali manj mora podrediti hišnemu redu, kjer dela v večji ali manjši odvisnosti pod nadzorstvom hišnega gospodarja. Tako je s samostojnimi obrtniki. Na drugi strani pa prihajajo pri vprašanju glede dela na domu v znatni meri v poštev obrtni delavci. Delo na domu, čigar postanek je iskati v hišni industriji in domači pridnosti kot postranskem opravilu in zaslužku, kaže tudi glede obrtnega delavstva odločno to tendenco, da se umika delu v obrtoliščih. Navzlic temu pa še dandanes dela mnogo obrtnega delavstva na domu. Ne samo po tovarnah, tudi pri rokodelcih se stremiti za tem, da se koncentrirajo obrtno delo v delavnicah. Zlasti organizirani obrtniki se oglašajo v zadnjih letih odločno z zahtevo, da se delo na domu prepove in se tako primora mojstre, da delajo brez razlike le s takimi de-

lavec, ki prihajajo v delavnico. Rokodelskim mojstrom, v prvi vrsti krojačem in čevljarjem je na tem, da izginje iz preteklosti prevzeta navada, da delajo pomočniki tudi izven obrtolišč. Poglavitnega vzroka za to, je iskati vsekar v tem, da pospešuje delo na domu po pomočnikih zakonno delo. Rado in često se dogaja, da delavci izven delavnice ne delajo samo za enega mojstra ali kar se tudi dogaja, za več mojstrov, marveč tudi na svojo roko za stranke neposredno. Tako nastaja samostojnim obrtnikom neljuba konkurenca, ki jo je težko kontrolirati. Poleg direktne škode, ki jo trpe zategadelj, ker odpade vedno nekaj dela, ki gre njim kot nositeljem davčnih bremen, se porajajo vsled tega še drugi nedostatki, kakor netočno izgotavljanje na dom oddanega dela, katero delavce na domu včasih odloži, ker daje prednost kakemu nujnemu, na svojo roko prevzetemu delu. Odkar se v zadnjih letih vedno česče sestajajo obrtniki posameznih obrtnih strok na shode, posvetovanja in kongrese, je moč konstatirati skoro redno pri vsakem takem zborovanju zahtevo, da se izdaj prepoved dela na domu. Tudi zadnji avstrijski čevljarški shod na Dunaju se je oglašil s to zahtevo. Pri tem vprašanju pa prihajajo poleg stanovskega interesa v poštev tudi socialni in zdravstvi oziri. Delo na domu prav često prinaša seboj na eni strani to posledico, da se v delu na domu zaposleni delavci odtegnajo prisilnemu bolniškemu zavarovanju; na drugi strani pa delo na domu, ki se odtegnje kontroli in nadzorstvu, prinaša v zdravstvenem oziru občutne nedostatke, zakaj vsi predpisi glede higiene po delavnicah pri taki uredbi dela ne veljajo in tudi, če bi obstajali, bi jih bilo komaj moč pripraviti do veljave. Končno pri vprašanju o delu na domu ni prezreti tiste obrtnosti, ki se skoroda krije z domačo industrijo. Na mnogih krajih tudi pri nas se nam pokaže ta pojav, da prebivalstvo v obližju industrijskih središč sicer išče dela in zaslužka v industriji, vendar pa ne ta način, da bi se popolnoma posvetilo obrtnemu delu. Kjer je z ozirom na način obratovanja posameznega podjetja mogoče in izvedljivo, iščejo dela v tovarni, pri tem pa vendar tudi ohranijo svoje male kmetije. Kadar pri kmetiji ni ravno dela ali pa jim navzlic poljskemu delu ostaja še kaj prostega časa, sežeje po nudeči se jim priliki in delajo za tovarno odnosno za podjetnika; pri tem pa ostajajo često doma in ne hodijo na delo v tovarniško delavnico, oziroma sploš v obrtoliščno podjetnika, ki jim daje delo. Take razmere najdemo pri nas v Trzinu v čevljarški industriji. Smatrali smo za potrebno podati na kratko pregled o takozvanem delu na domu; omenili smo pričetkom tudi delo na domu, v kolikor so pri tem prizadeti samostojni obrtniki, to zaradi preglednosti, dasi nas v naslednjem zanimajo le razmere obrtnega delavstva glede dela na domu.

Dela na domu naše zakonodajstvo doslej skoro sploh ne obširja. Le kratke določbe obrtnega reda spominjajo tudi na to vrsto delavstva, in sicer tam, kjer je govor o načinu plačevanja zaslužka in mezde ter se prepoveduje plačilo v blagu. Tako pa prihaja, da obstajajo ob nedostajanju potrebnih zakonskih predpisov popolnoma neurejeni odnosi. Obrtno nadzorstvo ne sega do tega delavstva, ki je po velikem številu tudi še prav pogosto brez ugodnosti, ki jih

daje bolniško zavarovanje. Vlada je voljna lotiti se ureditve razmer tudi za to vrsto delavstva. Pripravlja se predmeten, poseben zakon. Namen tega zakona je v prvi vrsti, poskrbeti, da bodo tudi ti delavci deležni delavskega varstva. Zakon ne odpravi dela na domu, pač pa pripravljajo pot odpravi dela na domu, pospešil naj bi prehod do dela v obrtoliščah in tovarnah. Zakon obrača skrb socialnopolitični strani ter pušča ob stran ureditev razmer v obrtnopolitičnem in gospodarskopolitičnem oziru. Zakon, ki se pripravlja, imel bi tudi to posebnost, da njegovi predpisi ne obširje dela na domu v vseh industrijah in obrtnih strokah, marveč se utesne le na izdelovanje čevljev, obleke in perila. Raznolikost in mnogovrstnost razmer, kakor obstoje v posameznih delih države, pa tudi v posameznih kronovinah na eni strani v mestih in tistih večjih krajih, v katerih je obrtni razvoj dosegel že znatno stopnjo, na drugi strani pa na deželi postavlja zakonodajalca pred jako težavno nalogo, katere zadovoljiva rešitev bo delo napravljala prav znatne preglavice. Načrt, ki ga je izdelala vlada in o katerem so se že izjavile gospodarske organizacije, vsebuje pred vsem določila, ki naj dajo podlago za voditev evidence o delavstvu, zaposlenem pri delu na domu in tako omogočijo nadzorstvo oblastvom; v zvezi s temi določili so ona, ki predpisuje ovedbo mezdnih knjižic. Ti predpisi nalože podjetniku obilo zamudnega dela, to stoji, vendar pa brez njih — v prilog enostavnosti bi se sicer dalo napraviti brez škode v stvari sami nekaj izprememb — skoro ne bi bilo mogoče s pridom lotiti se ureditve razmer v tej stroki delavstva. Načrt ima potem določbe, in sicer fakultativne, glede takozvanih mezdnih dogovorov med delodajalci in delojemalci ter navaja podrobne določbe glede posebnih komisij, katerih skrb je, paziti na to, da se te določbe izpolnjujejo ter da se nastale difference uravnajo. Pripravi te določbe do veljave bo delo težko zlasti pri onem delu na domu, ki je v bistvu prava prav domača industrija ali domače postransko delo, pred vsem vsled nedostajanja organizacije, potem pa tudi zategadelj, ker manjka stalnega stika med prebivalstvom, ki stanuje po raztresenih selih. Za obrtno delavstvo po mestih, ki dela na domu, so pa te določbe tudi le podrejene važnosti, ker je povsod tam, kjer je delavstvo strokovno organizirano, navadno solidarno s tovariši, ki delajo po delavnicah. Najvažnejše določbe predmetnega zakonskega načrta so vsakekar one, ki govorijo o tem, kdo se sme porabljeti za delavce na domu in katere navajajo predpise glede vajenev. Zakon veli, da se osebe, ki še niso izpolnile osemnajstega leta, ne smejo porabljeti za delavce na domu. Prigodnega vporabljanja članov družine ni smatrati za delo na domu, vendar pa se ofok pred 12. letom ne sme rabiti pri delu na domu tudi ne za prigodna dela. Delavci na domu ne sme imeti tujih pomožnih delavcev in tudi ne vajencev. Pri teh določilih se nam zdi napadno in pogrešno to, da se ne jemlje ozira na različnost razmer pri obrtnem delavstvu na domu v pravem pomenu besede ter pri delavstvu na domu v takih primerih, ko imamo pred seboj domačo obrtnost. Posledica tega mora biti, da zakon v tej obliki ne bi zadovoljeval obrtnikov, ki zahtevajo odpravo dela na domu, ker določbe niso dalekošne dovolj. Zakon pa tudi ne bi ustregel

podjetnikom, še manj pa prebivalstvu v takih krajih, kjer je delo na domu za podjetnika ali za tovarno le postranski zaslužek, ki je dobrodošla opora skromnemu gospodarstvu. Zakon nadalje izreka obveznost bolniškega zavarovanja za delavce na domu. Podrobnejši, natančnejši predpisi o izvedbi tega obveznega zavarovanja za slučaj bolezni pridruže zakonski načrt ukazu notranjega in trg. ministra. Delovno razmerje delavcev na domu se privzame v nadzorstvo obrtnega nadzornika.

Pridobitnih in gospodarskih zadrug v Nemčiji je bilo začetkom tekočega leta 25714 proti 24652 ob istem času lanskega leta. Število članov je naraslo od 3.658.437 na 3.860.143. Kreditnih zadrug je bilo največ, in sicer 15.602 z 2.113.653 člani, nadalje 3362 kmetijskih produktivnih zadrug, 2006 konsumnih društev.

Deželni zbori.

Gradec, 27. septembra. Predložilo se je poročilo o 14 milijonska posloju mesta Grada. Ta vsota bi se morala po proračunu porabiti do konca leta 1907. Za razne gradnje, a danes je še na razpolago nad 3 milijone kron, za kojih porabo mora dobiti mestna občina novo dovoljenje deželnega odbora.

Posl. dr. Schacherl je utemeljeval svoj predlog za izboljšanje plač in za pokojnino cestarjem na okrajnih cestah. Nadalje je predlagal desetodstotno zvišanje plač za deželne gozdarske delavce. — Posl. Vošnjak je interpeliral namestnika v gozdarskih zadevah v slovenjegraškem okrajnem glavarstvu. — Poslanec dr. Ploj in Kočevar sta predlagala regulacijo Drave v ormoškem okraju.

Koper, 27. septembra. Najprej so se čitale razne interpelacije. — Poslanec Davanzo je nujno predlagal, naj deželni odbor na pristojnih mestih posreduje, da si bodeta vojna mornarica in avstrijski Lloyd nabavljala potrebno vino le pri istrskih vinorejcih. Predlog je bil soglasno sprejet.

Celovec, 27. septembra. Posl. dr. Waldner je predlagal, naj se dovoli deželni prispevek za nadaljevanje žiliske železnice iz Smohorja do Koč.

Line, 27. septembra. Gornjeavstrijski deželni zbor je sprejel predlog gospodarskega odseka, naj se z zakonitimi in administrativnimi odredbami zabrani razkosavanje velikih posestev.

Opava, 27. septembra. Šlezij-ski deželni zbor je sprejel predlog posl. Türka proti temu, da vlada izplačuje državnim poslancem dijete iz počitnicah, kar krivično obremenjuje davkoplačevalce, a korumpira tudi poslance.

Volilna reforma za deželne zbore.

Dunaj, 27. septembra. Volilna reforma, ki jo je sprejel nižjeavstrijski deželni zbor in ki bo tudi sankcionirana, določa 127 poslancev (dosega je 78), in sicer 3 virilisti, (škofa na Dunaju in v St. Hipolitu ter rektor dunajskega vseučilišča), 4 poslanci dunajske trgovske in obrtne zbornice (kakor dosedaj), 16 zastopnikov veleposredstva (kakor dosedaj), 48 zastopnikov mesta Dunaja (splošna kurija), 31 poslancev kmečkih občin, 15 poslancev mest in trgov (razen Dunaja), 10 poslancev slobošne kurije, in sicer 3 za mesta in trg, 7 pa za kmečke občine. Volilni okraj so razdeljeni po — krščansko-socialnem sistemu. Okraji s krščansko-socialno večino imajo 826.400 prebivalcev ter dobe 36 mandatov, okraji s socialno-demokratsko večino imajo 701.300 prebivalcev, a dobe 12 mandatov. V krščansko-socialnih okrajih pride en poslanec na 23.000, v socialno-demokratskih okrajih pa en poslanec na 58.000 prebivalcev.

Lov, 27. septembra. Poljski konservativci, ki vladajo v galickem deželnem zboru, so se končno zedili, ali za volilno reformo, po kateri naj bi dobil deželni zbor 216 poslancev (dosedaj 161). Število virilistov ostane nespremenjeno (12). Od ostalih 204 poslancev se volita 102 poslancev splošni, direktni volilni pravici s pluralnim sistemom. Kdor je 35 let star, oženjen ali vdovec, ima dva glasa, in ako je absolviraj srednjo šolo, ima tri glase. Napravi se 74 kmečkih in 28 mestnih volilnih okrajev. Tako je razmerje med mesti in kmečkimi občinami tudi danes. Ostala 102 poslancev volijo tri skupine: veleposestniki z najmanj 209 K davka volijo 56 poslancev, trgovci in obrtniki z najmanj 150 K davka 16, takozvani izobraženci (visokošolske študije) pa 30 poslancev. Ker pa konservativci nimajo potrebne tri četrtine svojih poslancev, prizadevajo si skleniti kompromis z demokrati. Skleniti zahtevajo 14 virilistov in 108 poslancev v vsaki kuriji. Veleposestniki naj

Musić.

(Dalje v prilogi)

lim po predpisih prava postopati in jim v to svrhu dati zagovornika.

Historik De Thou poroča, da si je Chasseney pridobil slavo s tem, da je podgane iz Autuna veleimenitno zagovarjal. Podgane so bile namreč okolici občutno škodo prizadajale, ter so bile vsled tega od škofijske prokuratorie k odgovornosti poklicane. Chasseney je najprvo zahteval, naj se povabilo v vseh cerkvah cele škofije prebere, da se tako daleč na okoli razkropljene podgane o tem povabilu obvesti. Ker pa se podgane temu povabilu niso odzvale, skušal jih je učenjak oprostiti s tem, da so ceste, po katerih bi morale iti, prenevarne, kajti na cesti so vedno mačke, ki na nje preže. S takimi zagovori so bile obravnave zavlečene, ko pa bi se končno podgane kontumačnim potom le obsoditi imele, je dokazoval z izbranim govorom, kako krivično je, ako bi se vse podgane skupno obsodile. Vsaka posamezna bi se morala zaslišati in sodnitija bi se morala prepričati, če je res kriva, ker prav lahko je mogoče, da se niso skupno hudobije udeležile. Na ta govor, piše De Thou, so se sklicevali pozneje Waldenčani, ko so izvolili Chasseneya za predsednika parlamentu, čes, kar je za glodalce prav in dobro, to bode vedel upoštevati tudi pri ljudeh.

Felix Malbertus pripoveduje v svojem »Traktatu de Exorcismis«, kako je v njegovem času (1451) škof iz Lausanne svečano proklel pijavke, katere so med ribami v jezeru povzročile veliko umrljivost. Toda mnogi

niso verovali v misterij prokletja, ter so o škofa raznašali razne neljube govornice radi tega mojstrskega čina. Pa vsi učeni doktorji v Heidelbergu so stvar proučevali, ter so odobrivali škofovo naredbu.

Ravno nekač v tem času so povzročali silno škodo v škofiji Churbeli, črnoglavci, kot prst dolgi črvi. »Po zime«, piše Malbertus, »so se zarili v zemljo in jedli travne in zeliščne korenine tako, da so bili travniki v spomlad kakor pošušeni. Potem pa se spremenile ti črvi v rjave hrošče, kateri lete in se morejo uesti na drevesa, kjer listje in cvetje pokončavajo. Škodljivci so bili na magistrat povabljeni, pa se niso odzvali in sodnik »glede na njih mladost in neznost«, jim je postavil jeroaba in zagovornika, ki sta pojasnila, da so hrošči stvari božje, ki so od pamtiveka v deželi naseljene, ter sledijo samo naravnemu nagonu. »Take argumente se je moralo upoštevati in sklenilo se je pogodba, po kateri se je črvom gotov kraj odkazal, na katerem naj bi imeli prosto, nemoteno posest. In ta pogodba se je vsako leto obnovila do današnjega dne.«

Spisi enakega slučaja se nahajajo v arhivu občine St. Julien. Leta 1543. so opustošili tamošnje vinograde mali, zeleni hrošči in ljudstvo je prosilo od cerkvenega soda v St. Jean du Maurienne dovoljenja za eksorciranje. Rambour, hroščem postavljeni zagovornik, pa je plediral tako bistroumno za svoje male klijente, da je dobre ljudi imenovane občine pre-

govoril, da so se dali premotiti, ter slednjič od prvotne zahteve ekskomunikacije odstopili s pogojem, naj se hroščem odkaze kraj izven vinskih gor, samo po si obdrže skozi naselbino hrošcev. Rambour pa s tem ni bil zadovoljen, češ, da zemlja tam ni dosti rodovitna. V določitev tega so bili od obeh strank poklicani izvedenci, katerim se je zagotovil hroščar (3 florine) in povrnitev stroškov. Konec aktov je razdij, zagotovo se ne more trditi, kakšna sodba se je izrekla, zdi pa se, da so bili hrošči ekskomunicirani.

Tudi v novejšem času, samo 176 let nazaj, se je zgodil podoben slučaj. V protokolihi občinske seje v Thononu na Savojskem z dne 15. novembra 1731 poročajo: »Sklenilo se je, da se dogovori občina s tistimi občinami, ki žele iz Rima dobiti ekskomunikacijsko bulo proti žuželkam, in da se za stroške pro rata prispeva.«

Sledeči humoristični proces, ki se je v tem času godil, opisuje Agnei, katerega je povzel po »Nova Floresta« od Maurela Bernardusa.

Menili samostana sv. Antona v brazilski provinci Piedalano Maremhao so bili od mravelj neznošno nadlegovani. Vsi poskusi, zatreti s silo te mravlje so bili brezuspešni. Navsotoval je neki pobožni brat, naj se ne pozabi, da je sv. ustanovitelj reda vse kreature imenoval svoje sestre in naj se vsled tega preganjanje proti sestram mravljam naznani božjemu tribunalu, ki ga zastopa škof. Nasvetu so sledila dejanja in mrav-

ljam je bil postavljen zagovornik. Ta je dokazoval, da je bog mravljam življenje podaril, ter jim s tem podelil pravico, se po svojem instinktu ohranjati. Tudi so mravlje bogu dopadljive živalice, ker dajejo človeku vzgled v svetlih in dušnih rečeh: vzajemnost, miraljubnost in red so njih lepe čednosti in tudi pijetete so nam v zgled, ker, kakor je že Plinij opazoval, pokopavajo svoje mrtvece. Pri tem pa delajo pridneje in trje kot menihi, kateri gotovo ne vlačijo brn, kakor one. Mravlje so bile pred človekom tu in se vsled tega po vsi pravici smejo preganjanju protiviti.

Po dolgih in vestranskih debatah je sodnik odločil, naj se mravljam odkaze kraj v bližini, koč večno posest, sicer pa, ako bi se temu protivile, naj se jih ekskomunicira. Ta obsodba se je pri vseh mravljiščih prebrala, »in glej«, stoji v samostanski kroniki pisano, »zgodil se je čudež. Mirijade malih stvaric je takoj miršalo v gostih kofohah na odkazani kraj. Pobožni bratje pa so hvalili boga in slavili njegovo močnost in dobrotljivost in pravičnost.«

V mnogih slučajih posebno v poznejših časih so se taki kuriozni procesi vršili, da pomire nevedno ljudstvo. V srednjem veku pa so tako lajki kot duhovniki z malimi izjemami verovali v moč od cerkve izrečene ekskomunikacije živali, ker niso bili na jasnem, ali izhaja zlo od boga ali od hudiča.

bi dobili 44 poslancev, vsi tisti, ki plačujejo najmanj 20 K davka in absolutne srednjih 30 pa 64 poslancev. V jezikovno mešanih okrajih naj bi se volila po dva poslancev.

Koper, 27. septembra. Specialna komisija, ki jo je izvolil istrski deželni zbor, da prouči volilno reformo, je v današnji seji, ki ji je prisostvoval tudi namestnik prine Hohenlohe, je sklenila, da razpravo odgodi, dokler ne popolni aktov s statističnimi podatki. Prihodnjo sejo bo imela komisija 2. oktobra.

Poslanec dr. Kramar o narodni avtonomiji.

Praga, 27. septembra. V prvi števec „Česke Revue“ je priobčil poslanec dr. Kramar članek o narodni avtonomiji, kjer piše med drugim: »Narodna avtonomija je mogoča, in odkrito povem, da bi jo bilo želeli, toda le v okvirju zgodovinskih mej kraljevin in dežel. Industrijska in obrtna politika ne more biti drugačna v Pragi kakor v Liberecu, toda lahko si je misliti razlike v taki politiki, n. pr. med Ašem in Tarnopolom. Enotnost v zakonodajstvu in v deželnih upravi mora biti pri vsem tem vsemu prebivalstvu dežele skupna. Temeljno načelo jezikovnega prava, da mora namreč vsak prebivalec te kraljevine dobiti svoje pravo v svojem jeziku po celi kraljevini, in sicer ne po posredovanju tolmačev, temuč po uradnikih, ki znanje njegov jezik popolnoma, je konditio sine qua non vsake reforme v uradniškem vprašanju. Mi sami hočemo tudi imeti svoje uradnike ne samo doma, temuč pri osrednjih deželnih oblastih v Pragi in pri osrednjih državnih oblastih na Dunaju, in sicer toliko, kolikor nam jih gre po številu in pomenosti našega naroda. Toda kakor je Nemeu omogočeno, najti pri nas svoje pravo v svojem jeziku, ravno tako mora biti nam zagotovljeno v Ašu, Hebruid. — in punt prebivalstva zaradi českih obravnjav v Ašu nas bo primoral, še odločnejše nastopiti proti enostranski rešitvi uradniškega vprašanja za Nemce. Isto mora veljati tudi za Moravsko in Šlezijo (kaj pa za druge slovanske dežele?). Nemci ne smejo pozabiti, da so časi minili, ko se je delala avstrijska politika za nje.«

Ruski miniser Izvolski na Dunaju.

Dunaj, 27. septembra. Obisk ruskega ministra Izvolskega na Dunaju je dobil posebno važnost s tem, da se istočasno mudi na Dunaju tudi rumunski kralj Karel. Sestane ne ni slučajen, temuč je kralj Karel že poprej obvestil ministra Izvolskega o svojem prihodu na Dunaj. Včeraj se je Izvolski odpeljal k poslaniku grofu Berchtoldu na Moravsko. Ko se vrne na Dunaj, bo nadaljeval konferenco z ministrom baronom Aehrenthalom. Izvolski se bo mudi na Dunaju dalje časa, kakor je prvotno namenjavati ter ne odide pred 1. oktobrom. Z Dunaja odide na Nemško, a ne obišče nobenega politika, razen bivšega nemškega poslanika v Madridu barona Stamma.

Hrvaška in Ogrska.

Zagreb, 27. septembra. »Hrvaška« razpravlja o sestavi nove vladne večine, za kar se dela že tri mesece ter prihaja do zaključka: Madžarska večina ni več mogoča, ako močnej, da izrazi iz morja krvi. Madžaroni sami so o tem prepričani, kakor tudi vsi tisti, ki bi zopet radi na stavili madžarone za večino v saboru. Ako pa niso tega mnenja, naj razpišejo volitve, potem bodo videli.

Budimpešta, 27. septembra. Danes je zboroval ministrski svet skoraj nepretrgoma deset ur. Ministrski predsednik dr. Wekerle in minister grof Andrássy sta predložila načrte, ki jih nameravata izročiti parlamentu. Grof Andrássy je tudi poročal o svoji odvisnici pri cesarju in prestolonasledniku. Razpravljalo se je tudi o aktualnih nagodbah vprašanjih. Grof Andrássy je končno predložil volilno reformo in novo razdelitev volilnih okrajev. Pri tej razdelitvi je baje vlada gledala na to, da zagotovi državi zvestim in zanesljivim elementom večino. V ospredju vseh razprav ministrskega sveta pa je bila nagodba, nadalje proračun za prihodnje leto. Govorilo se je tudi o hrvaških zadevah.

O neugodnih finančnih pričah dejstvo, da je prišla danes k ministrskemu predsedniku deputacija deželne zveze kreditnih zadrug ter prosila pet milijonov državnega posojila.

Iz Srbije.

Belgrad, 27. septembra. Kralj Peter je zavrgel predlog, naj bi se skupščina odgodila, temuč se skliče na dan 14. oktobra, kakor je bilo prvotno določeno. Zaradi tega kraljevega nastopa svetujejo nekateri ministri, naj bi celokupno ministrstvo odstopilo, toda dr. Pašić je proti temu, vsled česar ostane vsaj do novega za-

sedanja sedanje ministrstvo na krmlu.

Punt v Maroku.

Pariz, 27. septembra. Tri plemena, ki so se po svojih odposlancih pogajala z generalom Draudejem za mir, so se podvrgla vsem francoskim pogojem ter takoj poslala v Casablanca osem svojih porokov. Le štiri plemena so še trdovratna, vendar so že tudi poslala svoje delegate. Ob enem z delegati je prišel tudi bivši gubernator Casablance, Kaid Sidi-Larbi kot pooblaščenec sultana Abdula Azisa, da se istotako pogaja s francoskimi oblastmi zaradi miru. Baje želi sultan prevzeti odgovornost za zdrževanje miru v pokrajinah plemena Šaujev.

London, 27. septembra. Mu- lej Hafid je poslal del svoje vojske na sever, a sam se ostane nekaj časa v Marakešu.

Sultan Abdul Azis je vsem mestom ukazal, naj začno strogo varčevati pri vseh javnih izdatkih. Mestna oblast v Tangerju je mnenja, da bi se precej dalo prihraniti, ako bi vjetniki ne dobivali vode in kruha, ker je treba vodo kupovati. Ta sklep se je naznanil diplomatičnemu zboru, pač z namenom, naj bi Evropejci skrbeli za vjetnike, ker so predobrega srea, da bi pustili reveže brez vode. In zvit Marokanci se na tak način zopet iznebe ene skrbi.

Madrid, 27. septembra. Španski ministrski svet se je baval včeraj z organizacijo policije v Maroku ter sklenil, takoj odposlati oklopnico »Pelayo« v Tanger, da bo na razpolago španskemu poslaniku, ako bi se moral odpeljati v Rabat.

Vstaja na Kitajskem.

London, 27. septembra. V pokrajini Kiangsi se je pojavila bokrsarjem slična vstaja proti kristjonom. V Kaučufu so vstasi umorili italijanskega misijonarja ter požgali cerkev in seminar. Ljudi iz notranjih delov dežele prihajajo vesti, da je bilo več kitajskih duhovnov in kristjanov pomorjenih in mnogo cerkev razdejanih.

Glasovi z Jesenic.

Javna telovadba in veselica, ki sta jo priredila telovadno društvo Sokol na Jesenicah in podružnica Cirila in Metoda za jeseniško občino pretleko nedeljo je bila neljubo motena vsled slabega vremena, a smo s prireditvijo vkljub temu lahko zadovoljni. Umevno je, da je bila vsa pozornost občinstva obrnjena na javno telovadbo naših vrlih Sokolov, ki so zopet dokazali, kaj je dela, ki nikdar ne počiva, ampak neumorno vstraja v napredovanju. 2. oktobra t. l. mine ravno 3 leta, kar obstoji telovadno društvo Sokol na Jesenicah. Ako se ozremo na kratko dobo društvenega obstoja, moramo konstatirati, da se je zahvaliti le jekleni in neupogljivi volji delavnih članov, da je društvo vedno lepše precvetalo vkljub najhujšemu odporu nasprotnikov in preko glav tistih, ki jim je narodno vzgojevalno delo le bpa beseda. Najlepše bodrilo za bodočnost je pogled na vrsto neustrašnih in čisti družtenikov. Ob tej misli lahko vzklizne naš Sokol: »Veliko smo delali, a delali nismo brez uspeha!«

Vinsko trgatve priredi telovadno društvo Sokol na Jesenicah v nedeljo, 29. t. m. v restavraciji pri »Sokolu«, ki je sedaj v oskrbi staroste br. Humra. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 40 v. Pri trgatvi se toči »vipavski mošt«. Ničje naj ne zamudi prilike, da preživi par veselih uric pri zabavni vinski trgatvi.

Občinska volitev za prvi volilni razred se vrši v sredo 2. oktobra t. l. v restavraciji na Pošti. Ministrstvo je odredilo, da se ima vršiti volitev v prvem razredu še enkrat na podlagi starega volilnega imenika brez častnih občanov in vpisom novega velika A Luekman-na, kateremu je upravno sodišče pripoznalo volilno pravico v tem razredu. S tem je potisnjena moč obeh slovenskih strank v ozadje in je zagotovljena premoč tovarne v vseh volilnih razredih, kar pomeni toliko, kakor — gospodstvo Nemcev na Jesenicah. Bodočnost bo pokazala, če je bilo upravičeno veselje klerikalnih krogov nad porazom takoinimovanega »liberalnega« gospodarstva. Mi le želimo, da se naše slutnje ne uresničijo! Klerikalna stranka pa naj sedaj gleda, kako se otrese nemških liberalcev, s katerimi se nadeja deliti zaželjeno občinsko gospodarstvo!

Pomanjkanje šolskih prostorov se je pokazalo začetkom šolskega leta na Jesenikih šoli. Ne glede na to, da ni šolsko poslopje vredno piškavega oreha, so vsi prostori prenapolnjeni. V treh razredih se nahaja nad 90 učencev, kar pač pove vse. Pri brezbrzičnosti merodajnih krogov ni upati, da bi se protizakonite razmere izboljšale. Vsled takih razmer pa trpe seveda edino le otroci v zdravstvenem in učnem oziru!

Prav po nepotrebnem se je razkorčel nekdo v sobotnem »Slovenec« nad dvema jeseniškima naprednjakoma, ki pa — iz prijaznosti povedano — nimata z vso stvarjo prav nobenega stika. Mož mora imeti posebno veselje in pa zavest najvplivnejšega moža na Jesenicah, da tako rad razveseljuje javnost z lastnorodno podpisanimi tujimi duševnimi proizvodi. Pustimo mu to nedolžno igračkkanje!

Liberalno-rdeča podružnica Cirila in Metoda na Savi ni vseh »Slovenec« ter zopet po svoji stari navadi zabavlja. Savska podružnica ni liberalna, ne rdeča, ampak samo slovensko narodna, in to je, kar klerikalne brezdomovince najbolj boli!

Nemško šolo na Savi tudi letos polnijo — slovenski otroci. Kaj bi neki počeli, če bi ne bilo slovenskih otrok? Potem bi moral nemški »Schulverein« svojo palačo kmalu zapreti. Obžalovati moramo le narodno malomarnost slovenskih staršev, ki se ne sramujejo pošiljati svoje otroke v nemško potujčevalnico!

Osobje državne železnice tvori sedaj po pretežni večini središče jeseniškega nemštva. Kakor se je spet začelo zatirjevalo od merodajne strani, da se bo nemško osobje polagoma nadomestilo s slovenskim, tako postajajo zdaj ti nemški uslužbeni slednji dan nesramnejši in predrznejši. Ne žalijo slovenskega občinstva samo v svoji službi, ampak tudi izven službenega časa so pričeli kazati svoje nemstvo in izzivati, kakor bi sploh ne vedeli, da se jim nekega dne lahko postrže peruti. Ali se nam je čuditi, da se je pričelo šopiriti nemstvo uslužbenecv državnih železnic? Nemec je postajal načelnik, nemško je vodstvo kurilnice in nemško je načelnstvo oddelka za vzdrževanje železniške proge. Kamor se torej ozreš, povsod vidiš le Nemca na vodilnem službenem mestu. Nikdar ne bi smeli molčati, če bi ti ljudje kot Nemci bili večji slovenskega jezika, toda pribiti nam je, da od omenjenih nihče ne razume niti trohice občevalnega jezika prebivalstva. Ne briga nas toliko, da se službeno rabi nemščina, toda mi ne smemo in nečemo dopustiti, da bi uslužbeni državnih železnic okuževali naše slovensko ljudstvo s tujim nemškim duhom. Sicer pa se bomo z zadevo pečali obirneje še na drugem mestu!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 28. septembra.

Na naslov c. kr. ravnateljstva državnih železnic v Trstu. Kakor znano se vrše vsako četrtletje v Ljubljani, Gorici in na Jesenicah skušnje za sprevodnike. Razume se, da se k tej skušnji oglašajo skoro izključno slovenski pomožni uradniki. Ker ne znajo povsem ali vsaj dovolj nemški, ker imajo nadalje poslovati v slovenskem ozemlju in večji del med slovenskim občinstvom, bi vsakdo mislil, da se te skušnje vrše tudi v izključno slovenskem jeziku. Temu pa ni tako, ker smatra slavno ravnateljstvo v Trstu za potrebno pošiljati v izpraševalne komisije za te skušnje tudi ljudi, ki ne znajo prav nič ali pa prav malo slovenskega. Sedaj si pa predstavljaj, kako morajo slovenski kandidati čisto po nepotrebnem ločiti nemščino in se truditi z odgovori v nemščini, ki bi jih v slov. jeziku dajali z lahkoto. Če ti potem pri teh skušnjah pocepajo Slovenci, je glavni vzrok neznanje nemškega jezika, ki naj bi ga morali kandidati znati nemškonačionalm ali pa bogve kakšnim izpraševalcem na ljubljani. Ker je pri prometnem oddelku tržaškega ravnateljstva in pri letem v obče nekaj Slovencev, bi morali slovenski izpraševalci v prvi vrsti priti — v poštev. In prav nič ni potreba, da hodi kak dr. Katzian-tschitsch ali pa kak Moritz Berenfeld izpraševati v Ljubljano in sploh na Kranjsko slovenske naše sprevodnike. Pri Moritzu Berenfeldu je pri zadnjih skušnjah dne 20. in 21. sept. t. l. padlo nič manj nego 6 Slovencev. Mi samo omenimo, da ta Moritz ne zna prav nič slovenskega! Drugo si le mislimo. In vendar mož menda pri vsaki priliki sili na Kranjsko, se poteguje za slovenske romarske vlake itd. Zakaj vse to in zakaj se Slovenci ne pošilja na Brezje, Lašarje in Sveto goro. Visoko ravnateljstvo naj tedaj blagovoli v najkrajšem času poskrbeti, da se v komisije za izpise slovenskih sprevodnikov namesti tudi slovenskega jezika večje izpraševalce. Ravnotako naj poskrbi, da se slovenski krščanski pobožni romarji ne bodo več vozili pod vodstvom kakih — Moritz Berenfeldov.

Čudne razmere. Pri tukajšnjem c. kr. glavnem carinskem uradu službuje mož, ki smo imeli priliko, da si ga ogledamo v nedavnem času v notici »Dvojna mera«. Vkljub vsemu si mož dovoljuje marsikaj, ker se gleda od zgoraj na njegovo postopa-

nje z roznatim steklom! Mož je trd Nemec — (Korošec) in misli, da mu je kot takemu dovoljeno vse! Pred kratkim sta prišla v urad dva uradnika nekega slovenskega podjetja! Govorila sta slovenski, a mož si predrzne zahtevati, da naj govorita nemško! Pa to ni edini slučaj. Več narodnih trgovcev se je že pritoževalo nad postopanjem tega moža, ki pač misli, da je v »rajhu«, ne pa v uradu, kjer se uradno zahteva znanje obeh deželnih jezikov. Zapomni naj si gospod in ž njim finančno ravnateljstvo, da je Ljubljana slovensko mesto in pretežna večina strank, ki imajo posla v carinskem uradu, slovenska! Vljudno pa vprašamo slavno finančno ravnateljstvo, ako hoče storiti tem čudnim razmeram konec s tem, da nametša na slovenskih krajih le take uradnike, ki so zmogni uradno predpisanih obeh deželnih jezikov, da se morejo razumevati s strankami!

Plače na Južni železnici. Upravni odbor Južne železnice je pooblastil generalno ravnateljstvo, da uredi plače vseh osebja in sicer analogno uredbi na državnih železnicah. Vdilo pri razvrstitvi osebja bo, da pride vsak nastavljenec v višji plačilni razred, in da pri tem ne bo nihče prikrajšan. Kdor že ima najvišjo plačo v svoji kategoriji ali je prekoračil 65 leto, dobi primerno doklado. Tudi stanarine se uredijo po vzoru državnih železnic. Poduradnikom in slugam, ki imajo višje stanarine kakor so na drž. železnicah vplejane, ostanejo te stanarine. To zvišanje bo znašalo na leto tri milijone kron in stopi 1. oktobra v veljavo, a bo veljalo tudi za nazaj.

Volitev članov in namestnikov v pridobinsko komisijo III. razreda bode v četrtek, dne 3. oktobra od 10. do 12. dopoldne v »Mestnem domu«. Slovensko obrtniško društvo v Ljubljani priporoča za volitev tele kandidate: gg. Kenda Ivan, restavrat v »Svitarici« in Lovše Fran, mesar, Jurčičev trg, za člana gg. Seidl Alfred in Novak Friderik, oba restavrat v Kolodvorskih ulicah, za namestnika. Dalje se naznanja, da priredi »Slovensko obrtniško društvo« v četrtek, dne 3. oktobra ob 8. zvečer v hotel Ilirija prijateljski sestanek s predavanjem in razgovorom o različnih zanimivih obrtnih zadevah. Člani kakor tudi prijatelji društva se vljudno vabijo k sestanku.

V »Narodno delavsko organizacijo« v Trstu se zaganjajo zdaj ljubljanski klerikalni listi kot ose. Sprva so jo pustili pri miru, odkar se je pa Terseglav storila v Rimanjih nesreča, da mu niso poljubovali njegovih lepih, napol posvečenih rok, od takrat bombardirajo omenjeno organizacijo brez prestanka. Zdaj se je tudi možakar Gostinčar v svoji »Naši Moči« spravil nad njo in jo psuje, kakor bi se napil samega spirita. Nam se zdi, da je »Slovenec« Terseglava poslal le zato v Rimanje, kjer je izzival sicer mirne poštene ljudi, da bi mogli napadati potem »Nar. del. organizacijo«. Klerikalci uvidevajo, da v Trstu in sploh v Istri s klerikalizmom ni nič, ker pa le hočejo na vsak način uvesti ta plevel v one kraje, zato hočejo dobiti umeten vzrok zato. »Bridki marternik« Terseglav mora zdaj pisati dolg roman o svojem »izletu« iz Rimanj, da bi se človeku kar v srce zasmilil, če bi ne bil tako peklensko-nesramno zlagan. Naj se naši klerikalci potolažijo, da s tem manevrom ne bodo škodovali »Nar. del. organizaciji«.

Vseslovenski trgovski shod v Ljubljani. Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani je sklenilo v odborovi seji dne 11. septembra t. l. da priredi v nedeljo, dne 20. oktobra t. l. v Ljubljani vseslovenski trgovski shod v Ljubljani. Potrebo prireditve takega shoda je odbor smatral za dano, potrdile so ga v tem mnenju izjave, ki so mu došle od drugih stanovskih organizacij, trgovcev v Celju, Trstu in Gorici, pa tudi odgovori, ki jih je prejel od svojih zapnikov v Ljubljani in izven Ljubljane. Odbor se je obrnil do raznih odličnih mož, ki so drage volje izrekli svojo pripravljenost, da obiščejo shod in sprejme referate. Poseben pripravljalni odbor je dobil naročilo, da določi program za trgovski shod, ki se mora izkazati kot veličastna manifestacija slovenskega trgovstva. Mi pozdravljamo z zadoščanjem ta sklep ter smo trdne vere, da prihite slovenski trgovci od vseh strani naše domovine na dan 20. oktobra 1907 v Ljubljano. Podrobnosti o shodu priobčili bomo v kratkem, za danes omenjamo, da so svoje sedelovanje zagotovili društvo gg. Lavoslav Fürsager, trgovci v Radovljici, dr. Danilo Majaron, odvetnik in deželni poslanec v Ljubljani, dr. Henrik Tumma, odvetnik in deželni poslanec v Trstu, Josip Uličar, ravnatelj hranilnice in trgovci v Trstu.

Štetičnost pri stavbi srednješolskih poslopj v Ljubljani. To štetičnost in njene posledice nam jasno kažejo razmere na tukajšnji prvi

državni gimnaziji. Poslopje stoji komaj deset let, a je že davno premajhno. V teku let vzela se je od prirodopisnega kabineta ena soba za učno sobo, risalnica služi za učno sobo, istotako fizikalna dvorana, tako da je potrebno celo preseljevanje razredov, če se hoče tudi drugim razredom pokazati temeljitejša poskuse. V delavnici šolskega sluge se nahaja podporna knjižnica, razni znanstveni kabineti so stisnjeni v ozke prostore, da človek mora paziti na noge in komolce, če hodi med zbirkami; drugače pade vsak hip čez kakšno storkijo! In letos ima šteti razred daleč nad postavno zahtevano število dijakov, a se ne more deliti v dva oddelka — ker ni učne sobe! Na te naravnost škandalozne razmere opozarjamo vso slovensko javnost in zlasti one, ki bodo ob otvoritvi novega poslopja druge državne gimnazije kovali slavospeve na vlado, ki še davno ni storila niti sence svoje dolžnosti za naše kulturne potrebe. Glede prve gimnazije pa bo res edini izhod, da se nemške dijakke pošlje v Kočevje. Pomagano bo v tem stranem: tukaj dobimo prostora za naše slovenske dijakke v slovenski Ljubljani — kočevska gimnazija pa dobi potrebno število dijakov, sicer bi jo morali zapreti zaradi odločnega obiska!

Profesor Richard Hostalka, ki je pridržen gimnaziji v Gorici, je nastavljen na gimnazijo v Weidenau na Šleskem in je bil že lansko leto pridržen realki v Dornbirnu na Predarlarskem, v Weidenau pa ga zastopa ves čas suplent. Na ta način se našim kandidatom odjeda kruh. Vsa naša javnost, poslanci in zlasti avtonomni zastopi bodo morali z vso odločnostjo zahtevati, da se na srednjih šolah v slovenskih krajih nastavi slovenski profesorji v istem razmerju s številom slov. dijakov na dotičnem zavodu, dokler ne bomo imeli popolnoma slovenskih srednjih šol s samo slovenskimi profesorji. Sicer pa je pogled na srednje šolstvo na Šleskem zelo poučen. Tam obstoja 7 gimnazij in 4 realke, med temi razen ene poljske in ene češke gimnazije vse nemške. Kako so potrebne te šole, kaže dejstvo, da je imela cela gimnazija v Weidenau lani 148 učencev. Slovenci pa imamo v Mariboru daleč nad 300 in v Celju skoro toliko dijakov, a ne dobimo svojih srednjih šol. Šolsko vprašanje ne sme izginiti z dnevnega reda! Od šolstva in izobrazbe je odvisen narodov napredek!

Poljsko-slovenska zveza. Z ozirom na članek, priobčen pod tem naslovom v našem listu preteklo soboto, nam piše g. Zdzisław Marycki, avtor članka »Polacy wśród Słowian Austrii«, na katerega se naslanjajo naša izvajanja v članku »Poljsko-slovenska zveza«, da v svoji razpravi ni trdil, da bi bilo za Slovence najboljše in najkoristnejše, ako bi se odpovedali zahtevi po združenju Sloveniji, marveč je izrazil svoje mnenje o združenju Sloveniji takole: »My możemy natomiast poddać Słowiencom plan bez porównania korzystniejszy, a mianowicie złączenie Krainy z Karyntnią, południową Syryą i słoowieńską częścią Istriy w jeden kraj koronny, w jedną „Słowenię“, podzielną na kilka większych administracyjnych okręgów, jakie są w programie obecnego rządu.« (Kranjska se naj združi s Koroško, južno Štajersko in s slovenskim delom Istre v eno kronovino, v eno »Slovenijo«, razdeljeno v nekaj večjih administrativnih okrožjih.)

Novice s Kočevskega. Prijatelj našega lista nam piše: Kupčijski opravki so me pripeljali na Kočevsko. Obhodil sem več vasi, kjer sem izvedel različne stvari o agitaciji pri zadnjih volitvah. Ker vse to g. Fr. Rus še bolje kot jaz, prepuščam njemu, da razkrinka kneza Auersperga in njegove agitatorje. Tudi v Kočevju sem izvedel nekaj novic. Pred vsem to, da so Kočevci 8. t. m. napadli Slovence. Ko so se namreč v Kočevju bivaljoči Slovenci vračali s šolske slavnosti v Ribnici s ponočnim vlakom, napadla jih je od nekega zagrizenega pobalina iz Kočevja nahajunska družina na postajališču Stara cerkev (Mitterdorf) tuleč Abzug Windische! Metali so razgrajati kamenje v vlak. V neki železniški voz so prileteli trije kamni. Ker so slovenski potniki vsak na svojem sedežu mirno sedeli, ni bil na srečo nihče zadet. Pa s tem ni bilo še dovolj. Omenjeni hujskač je siloma vdril v kupej, kjer so sedeli Slovenci. Nekemu fantu je strgal narodni trak in mu še prisolil klofuto. Za to je bil pri okr. sodišču v Kočevju obsojen na 48 ur zapor. Slovenci so to kar mirno gledali in pretrpeli, ne da bi bili pobalinskemu hujskaču vrnili z obrestmi. Če bi se kaj takega zgodilo nemškimi izživcem na slovenskih tleh, bi vse nemško časopisje kar besnelo, posebno graška škurbasta klepetulja, in dolgi članki bi krožili po svetu o podivjanih Slovencih. Slovenci pa smo ponižni prav po pasje. Dalje sem izvedel, da je pred kakim mesecem prišel dobro oblečen človek k dekanu

Erkerju. Predstavil se mu je kot prvi knjigovodja pri katoliškem konsumu v Sarajevu v Bosni in mu po- tožil, da mu je za nadaljno potovanje v Sarajevo zmanjkalo drobiža. Na- pumpal je dekana za 28 K, dal mu zadolžnico s podpisom Wagner in se zavezal, da posojenih 28 K v 1 do 3 mesecih z obrestmi vred vrne. De- kan je spoznal, da je osleparjen, šele potem, ko je bil slepar že bogve kje. Dne 21. t. m. so orožniki aretirali hajlovca Franca Hönigmanna, restav- raterja na kočevskem kolodvoru in ga odvedli v preiskovalni zapor v Novo mesto, ker je služkinjo postaje- načelnika v Kočevju najprej omotil, potem pa posilil. Služkinja je sedaj v bolnici v svoji domovini, v Beljaku.

— **„Domoljubove“ cvetke.** V kako sirovem tonu je pisan list „slo- venskemu ljudstvu v pouk in zabavo“, dokazujejo cvetke iz zadnje številke. Tam se imenujejo naprednjaki „bu- tasti trdoglavci“, „brglezi“, „papige“, „jara gospoda“, „mestni škriči“, „li- beralni učitelji, krčmarji in štacurnari so le zaradi sorte na svetu“, „libe- ralna mešta“, „lopovi“ itd. Nasprotno je pa Čočov France imenovan „vele- spoštovani gospod državni poslanec Demšar“. Kaj čuda, da je potem ljudstvo tako posirovelo, da mu ne pride nikdar lepa in dostojna beseda iz ust, če govori o svojem političnem nasprotniku! In to se pravi krščansko vzgojevanje našega naroda! Kakor se vidi, se škof Jeglič še ne zmeni za papežovo encikliko, ki mu novič ukazuje strogo nadziranje duhovskih listov.

— **Javno vprašanje na gosp.** Frana Zelenika, knjigovodjo trdke A. Krisper, izdajatelja „Trgovsko- obrtnega koledarja“ itd. v Ljubljani. Lansko leto ste delali veliko reklamo za svoj „Trgovsko-obrtni koledar“ s tem, da ste v prospektih koledarja objavili z debelimi črkami, da nameravate del čistejšega dobička od Vašega koledarja pokloniti podpor- nemu zakladu za onemogle člane slov. trg. društva „Merkur“ v Ljubljani, a do danes svoje obljube še niste iz- polnili. V letošnjem prospektu, ki ga pravkar razpošiljate, trdite, da ste z lanskim koledarjem dosegli nepriča- kovan dober uspeh. Ker ljubimo red, Vas vprašamo, kako opravičujete to svoje postopanje? — 44 članov „Merkurja“, zbranih dne 21. septembra 1907. v „Narodnem domu“.

— **Dež. sodni svetnik extra statum** bo postal baje, kakor pišejo nemški listi, sodni tajnik Erhartič v Celju to seveda samo zbog tega, da ga ne bo treba imenovati za sodnika v Laškem trgu, kamor pošljejo na to seveda Nemca. No, Nemci tudi s tem niso zadovoljni, češ da je Er- hartič prenaroden, da bi smel postati, sodni svetnik. Če bi šlo po želji nemških uradnikov, bi slovenski uradnik pri sodišču sploh ne smel postati več kakor k večjemu še pristav. K sreči še nismo prišli tako daleč, da bi vselej in povsod odločevale pobožne želje naše nemškutarje!

— **Prošnja občanom po Slo- venskem.** Ljubljanska mestna občina je sklenila pretekle dni, da postavlja v proračun vsako leto stalen prispe- vek za Ciril-Metodovo družbo. Ob- čine po Slovenskem, posnemajte Ljubljano v prid naši prepo- trebni šolski družbi.

— **Zdravniška vest.** Dosedanji provizorični vodja obč. bolnišnice v Krškem g. dr. Fran Trenz je imenovan za definitivnega vodja tega zavoda.

— **„Boltatu Pope s Kudeluga“** postane vsled svojih izrednih zaslug za katoliško literaturo — faktor v „Katoliški tiskarni“.

Iz gledališke pisarne. V torek, dne 1. oktobra, (par) se odpravi gleda- liška sezona z Begovićevo dramo „Gospa Walewska“. Naslovno vlogo igra gospa Borštnikova, ki po daljšem odmoru zopet nastopi na domačem odru, Napoleona gospod Haasen. Ostale večje vloge so v rokah dam: Kreissove, Danilove, Ronovske, Bergantove in gos- podo: Dragutinoviča, Nučiča, Danila, Toplaka, Bukšeka in Povheta.

Lože v slovenskem gleda- lišču. Naslednje lože še niso oddane: V I. redu pol lože št. 2 na desni; v II. redu na levi loža št. 3 in pol lože št. 6; na desni loža št. 3 in št. 6. Kdor želi vzeti celo ali po- lovico navedenih lož, oglosi naj se takoj v Šeškovi trafiki.

Koncert Jaroslava Kocijana. Kot pripravo in orientacijo za koncert dne 2. oktobra ob 8. uri zvečer naj navedemo še nekaj ocen svetovnih listov. V rokah imamo kritike prvih svetovnih listov, ki so se poslali „Glasbeni Matici“ in so tam vsakemu, ki se zanima, na vpogled. V pri- znanju in proslavljanju umetnika kar tekmujejo med seboj. O prvem na- stopu Kocijanom na Dunaju l. 1901. piše „N. Fr. Presse“: „Kot vir- tuozja je Kocijana že danes imenovati med najprvimi. Zanj ni nobenih težav: najbolj kom-

pliorane naloge prstne in lokove tehniko so mu samo po sebi umljive malenkosti. Čujemo, da prof. Ševčík v Kocijanu pričakuje nekaj neču- venega. Richard Heuberger piše v istem listu: „V Joachimovem koncertu nakopičene težave je Kocijan premagal igraje v najpristnejšem po- menu besede. Popolnoma v svojem elementu pa se je pokazal šele pri Paganinijevem koncertu. To delo je preobvladal v najvišjem slogu. Igral ga je tako mojstrsko in s toliko sigurnostjo in lah- koto, da bigana najiskušenejši mojstri lahko zavidali. — Z Dunaja je šel Kocijan v London, kjer je priredil več koncertov. „Pall Mall Gazette“ piše: „Kocijan je brez dvoma igralec prav izvanredne nadarjenosti in obudovanja vredne glas- bene sposobnosti. V posesti absolutno popolnega posluha in bo- gatega zlatega tona združuje finost in veličino v taki meri kakršne smo vajeni samo pri igralcih najprve vrste. „Star“ piše: „Gospod Kocijan ima fenomenalno tehniko in še fi- nejši ton nego Kubelik.“ — Vrhunec svojih dosedanjih uspehov pa je dosegel Kocijan na svoji tur- neji v Ameriki. Toda o tem prihodnjč. Zanimanje za Kocijanov koncert v Ljubljani je veliko. Ob- činstvo se opozarja, da so v vstop- nice danes prišle prodajati v Če- šarkovi trafiki.

Poziv na p. n. pevce in pevke. Letošnja sezona „Glasbene Matice“ se je pričela. Odbor pevskega zbora stopa pred gospode pevce in gospe in gospičke pevke s prošnjo, da zopet, oziroma na novo pristopijo k me- šanemu zboru „Glasbene Ma- tice“ in posvetijo svoje moči v povzdigo glasbene prosvete našega naroda. Na sestanku moškega in ženskega zbora dne 25. t. m. sta oba zbora z navdušenjem pritrdila, da se priredi letos „Gregorčičev večer“ prve dni meseca decembra in spomladi izlet v Zagreb. Koncert, ki se bode izvajal v Zagrebu, priredi se poprej v Ljubljani. Za oba kon- certa „Gregorčičevega“ in zagreb- škega, se bodo vadili pet mesecev mešani, posebno pa moški zbori stari, pa tudi novi, ki so izšli zadnja leta v muzikalijah „Glasbene Matice“. Prirediteljev kakega večjega dela za cel večer letos odpade. Za izlet v Zagreb treba bode močnega zbora in marljivega vežbanja. Pa vse to se bo premagalo in doseglo, samo če bi vsakega pevsko izobraženega Slo- vena v Ljubljani vzvišena ideja „Glasbene Matice“ in visoka kulturna pomembnost njenih koncertov tako prešinila, da bi z navdušenjem in narodnim po- nosom stopil v krog našega zbora. Naj bi vsakdo, ki ima pevске zmō- nosti, smatral za sveto svojo na- rodno dolžnost, biti član na- šega zbora. Sprejet bo vsak v naš krog ne glede na stan in poli- tično mišljenje. Živa zavest te na- rodne dolžnosti mora vsakemu vzbu- diti goreče navdušenje za stvar in pravo veselje do požrtvoval- nega dela. Kulturni uspeh vsega Slovenstva, ki se bo zopet dosegel z našimi koncerti, bode vsakemu dovolj plačila za vse žrtve. Pevske vaje se prično za ženski zbor v soboto, 28. septembra, za moški zbor v ponedeljek 30. septembra. Redne skušnje so: za ženski zbor ob sredah in sobotah od polu 6. do polu 7. ure zvečer, za moški zbor ob ponedeljkih in sredah od 8. do 9. ure zvečer. Redni občini zbor bode v pon- edeljek, dne 7. oktobra ob 8. uri zvečer v „Glasbeni Matici“. Odbor pevskega zbora „Glasbene Matice“.

Ustanovni član „Radogoj“ je postal g. dr. Ivan Jenko, pri- marij deželne bolnice v Ljubljani, s pošiljativjo zneska 100 K v dru- štvene namene. Odbor mu izreka tem potom iskreno zahvalo ter pozivlja slovensko narodno občinstvo, naj sledi temu vzgledu in tudi dejansko pokaže rodoljubno svoje srce. Nagla- šali smo že opetovano važnost društva „Radogoj“ in se nadejamo, da bo od- slej obračalo slovensko občinstvo večjo pozornost društvu „Radogoj“. Dobrih besed imamo dovolj, a dejanj premalo.

Mestna višja dekliška šola. Slo- vesna otvoritev novega poslopja mestne višje dekliške šole, oziroma dekliškega liceja bode v petek, dne 4. oktobra ob poldnavnejših dopoldne.

„Trgovska in obrtna zadruga“ ima v nedeljo, 29. t. m. ob 10. do- poldne v prostorih „Slovenskega tr- govskega društva Merkur“ v Ljub- ljani („Narodni dom“, pritišče na levo) svoj ustanovni občini zbor s tem-le dnevnim redom: 1. Nagovor in poročilo o ustanovitvi; 2. čitanje pravil; 3. sprejemanje členov; 4. vo- litev 7 članov načelstva; 5. volitev 5 članov nadzorstva; 6. slučajnosti. Gosp. interese vabimo k obilni udeležbi. Za člane „Merkurja“, ki hočejo k zadrugi pristopiti, velja va-

bilo priobčeno v zadnji številki „Slo- venskega trgovskega vestnika“.

Sestanek „Merkurjevih“ čla- nov, ki se je vršil dne 21. t. m., je bil jako dobro obiskan. Na sestanku se je sklenilo, da se prireditelj v te- koči sezoni dva učna tedaja in sicer tedaj za italijanščino in tedaj za knjigovodstvo v zvezi s ko- respondenco. Za oba tedaja se je pri- glasilo že lepo število udeležencev. Kdor se še misli prijaviti, naj to stori do 2. oktobra na naslov „Slov. trgovsko društvo Merkur“. Glede predavanj so člani izrekli željo, naj bi bila le-ta splošnoizobra- ževalnega značaja. Izrekla se je tudi želja, naj bi se večkrat vršili skupni sestanki in se je takoj dolo- čilo za prvi prihodnji sestanek obo- bata 5. oktobra zvečer v Švica- riji. Opozarjamo torej že danes na ta sestanek, ki bo po želji članov poučnnozabaven.

Slovenskemu pevskemu dru- štvu „Zvon“ je vlada potrdila spre- menjena pravila. Društvo je sedaj tudi podporno društvo in ker stoji strogo na narodno-napredni podlagi, je dolžnost vsakega napred- njaka, da je podpira po svojih mo- čeh, kadar se nabirajo podporni člani in kadar priredi društvo kako vese- lico, katera vsaka kaže, da si „Zvon“ pridobiva vedno več simpatij med narodnjaki.

Gosp. Ivan Jebačin, trgovec in tovarnar v Ljubljani, je znova izka- zal „Društvu slovenskih književnikov in časnikarjev“ svojo dejansko naklo- njenost, podarivši društvu zopet 50 kron. To je že letos četrti nenavadno velikodušni dar imenovanega rodo- ljuba. Svoje hvaležnosti mu ne more društvo izkazati drugače, kakor da priporoča zavednemu slovenskemu občinstvu, posebno pa vsem narod- nim trgovcem po Slovenskem, uje- gove izbirne kavne surrogate, pred- vsem priljubljeno njegovo cikorijo, ki nosi znamko zvezdne in Ciril- Metodove cikorije.

Simon Gregorčičevo javno knjižnico in čitalnico je obiskalo tekom preteklega tedna, t. j. od 21. do 27. septembra skupno 560 čitate- ljev. Povprečno torej 80 oseb na dan.

Slovensko pevsko društvo „Lipa“ priredi tretjo veliko vinsko trgatv v gostilniških prostorih gosp. Pavška p. dom. pri Tonetu danes zvečer ob 8. uri.

Družabni večer združen z vo- jaškim koncertom in šaljivo po- što prirede danes ob osmih v areni „Narednega doma“ podčastniki tu- kajšnje garnizije. Vstop je dovo- ljen tudi prijateljem in znancem podčastnikov. Ker so se ti družabni večeri jako priljubili, je pri- čakovati obilne udeležbe.

Pomota. V včerajšnjem članku je lapsus pennae. Soprog nadvojvode Frana Ferdinanda je rojena Chotek, ne Kinsky.

Vstop letošnjih novincev. No- vinci redne vojske, vojne mornarice in deželne brambe se imajo dne 15. oz. 16. oktobra t. l. pri pristojnem okraj- nem dopolnilnem poveljstvu ob 7. zjutraj predstaviti v svrhu nastopa aktivne službe. Enoletni prostovoljci pa nastopajo svoje službovanje di- rektno pri svojih polkih že 1. oktobra. V slučaju, da bi kak spomlad v vo- jake potrjeni mladenič ne dobil pra- vočasno prizivnice, je dolžan — da se izogne vsem zlim posledicam — tudi brez prizivnice zglasiti se za aktivno službovanje, na kar se vsi novinci še posebej opozarjajo. — Nadomestni rezervisti so dne 3. oktobra vpoklicani.

Jubilejni denar. Kakor znano, izide drugo leto v Avstriji jubilejni denar ob priliki 60letnice vladanja avstrijskega cesarja. Denar bo srebrn in zlat in sicer srebrn po 1 K in 5 K, zlat pa po 10, 20 in 100 K. Na vseh bo novejši posnetek cesar- jeve podobe z jubilarnim napisom in umetniškim robom. Podobe na obeh straneh tega denarja bodo zelo plas- tično narejene in bodo višje kot rob. 100 kronskih zlatov se bo nakovalo samo za 10.000 in bodo posebno umet- niško izvršeni. Ne bodo pa tako zelo za promet kakor za uporabo za medaljone.

Čemšeniški Orlando Furioso. Iz Čemšenika se nam piše: Naš kaplan Očepek hoče biti na vsak način novi Orlando Furioso. Nedavno je prijahal pozno v noč k njemu toli znani go- stilni. Vranec je obstal pod oknom, ostroge so zarožljale in novi Orlando Furioso je s hrepenečim srcem lahko stopkal na okence in hoteč zbuditi svojo oboževanko, ljubko nežno za- klical: „Ljubica, vstani! Vstani srček zlati!“ Pridržujoč sapo, je pričako- val, da se odpre okence in prikaže njena ljubka glavica. A zaman. In Orlando zopet potrka in zakliče, a bolj močno in bolj glasno. In zaškr- pala so vežna vrata, pred Orlanda pa stopi moška postava, poglega ka- srpa, da ta kar vstrepeta na dnu sros, ter reče s hudim glasom: „Aha, vi ste, kaplan! Kaj pa imate pri mojih hčerah?! Pustite jih pri miru; tega jaz nikakor ne trpim in pazite, da se je to zadnjič zgodilo, ker poj-

dem sicer naravnost k gospodu škofa.“ Trepetaje se stal novi Orlando Fu- rioso, s strahom poslušal strašne be- sede in v sru sklepal, da nikdar več ne bo tako naglas klical ljubke gostilničarjeve hčerke. Še enkrat so zarožljale ostroge in že je sedel na svojem vranu ter oddiral v temno noč. In po vasi pok, pok, pok, je od podkev bobnelo... Kaplan Očepek je pa tudi sila učen in „kunštna“ glava. O tem se lahko vsak prepriča, samo da ga pogleda. Saj že njegova zunanost priča, da je učen in brihten gospod. Njegova postava, izraz obraza in toli učenjaške poteze — ljubkega — lica in vse njegovo kretanje kaže, da Očepek ni kar si bodi. Pa tudi sam se rad pobaha, da je učen. Okrog govori, da je škofov svetovalec in da veliko več ve, kakor skoro vsak du- hovnik. „Jaz več vem, kakor g. N., imam več izpitov, kakor on in sem tudi škofov svetovalec“, je rekel nekje (kaj na razpolago) pretekli teden. „In zato vam povem, da bo moral iti vaš gospod N. proč in jaz pridem na njegovo mesto“. Bravo, Očepek! Čestitamo vaši učenosti in želimo vam, da bi bili skoro škof ali papež. Potem bodele šele ponosno jahali svojega vranca, ostroge se bodo vse lepše lesketale in vse lepše se bo čulo njih srebrno rožljanje. Zopet se bodele lahko vozili v kočiji — samo, če jo ne bodele zopet razbili. Da, Očepek, škof in papež! Sicer se pa vidimo še preje.

Mramornat krstni kamen za 12.000 kron je daroval neki dobrot- nik podružnični cerkvi v St. Vidu pri Lukovici. Za take reči imajo gotovi ljudje denar, za kake šolske potrebe pa ne!

Umrli je v Kranju 59letni I v a n K o s t l, mestni pismonoša in po- sestnik.

Klerikalci in pošta v Želez- nikih. Piše se nam iz Železnikov: Tukajšnja pošta ne da miru gotovim ljudem pri „Slovencu“. V zadnjem dopisu se je brezimen pisec obregul tudi ob obrtnika, ki sta provzročila notico v „Slovenskem Narodu“. Dobro znani dopisnik naj si zapomni, da imata omenjena obrtnika pri pošti gotovo toliko opravila kot on, a nista ne ta dva niti ne kdo drugi naletel na kako nepravilnost. Ako ni kaj v redu, naj „Slovenec“ dopisnik na- vede nedostatek. Ali hoče morda za- povedovati, s kom sme gospodična poštarica občeovati, in s kom ne? Ugleda pa pri „Slovencem“ dopis- niku ne bo nihče iskal, saj po nje- govem mnenju pri nas tako ni nihče ugleden kot Blažkov Jože in Štraj- ner. Ali ni res, papa Čod?

Nova električna naprava na Gorenjskem. Pri steku Bohinjske in Korenske Save namerava g. Franc Zupanc v Lancovem pri Radovljici zgraditi veliko električno napravo, ki bo stala okoli 120.000 K in bo preskrbovala razsvetljavo okolici ter se rabila za industrijske namene. Gosp. Zupanc je napravil mestni ob- čini radovljiški ponudbo, da bi pre- skrbel mesto z električno razsvetljavo. Naprava bo imela 38 metrov padca in 160 konjskih moči.

Odbor „Ribniškega Sokola“ je soglasno sklenil, da bode kolekoval vsa svoja pisma z narodnim kolkom.

Narodna čitalnica v Novem mestu priredi v soboto, 5. oktobra ob 8. zvečer v svojih društvinih pro- storih izvanredni občini zbor z vzporedom: 1.) Popolnitev novih društvinih pravil v zmislu zahteve o. kr. deželne vlade. 2.) Spremenitev sedanje čitalnične knjižnice v javno.

Nevarna borba s steklom psom. Ribič Jožef Skok iz Topolca pri Trnovem je proti večeru nastavl- jal v vodi Reki mreže, ko priteče do njega tuj in sumljiv pes, ki ga je hotel napasti. On se ga je hotel s kolom ubraniti in ga odpoditi, a pes je bil vedno bolj silovit. Nastalo je opasno borenje. Ribič, ki je stal na robu struge, je pri umikanju omahnil in padel znak v vodo, z njim pa tudi pes, ki je z zobmi krčevito držal za ribičev kol. Na istem mestu je pri- bližno dva metra globoka voda in prav lahko bi bil Skok utonil, da ni bil slučajno na robu struge, kjer je padel, grm, ki je bil njegov rešitelj. Pri padcu se je namreč ribič prijel za vejo in se tako rešil iz vode. Psa, ki je še vedno silil vanj, je potem vendarle pobil. Komisija je konstatirala, da je pes stekel. Ravno ta pes je nekoliko prej napadel Janeza No- vaka iz Smerij, ko je šel proti To- polcu in psa srečal na cesti. K sreči mu je raztrgal le hlače. Pes je bil precej velik, resaste dlake, podoben istrskim prepličarjem. Imel je ovrat- nik in je skoraj gotovo pritekel iz Istre. Pripomniti moramo, da se prav pogostoma priključijo stekli psi iz so- sedne Istre v reško dolino in bi bilo nujno potrebno, da bi oblasti že ven- oar enkrat dognale, odkod prihajajo te obče nevarne mrcine.

Stekel pes je pritekel po dr- žavnih cesti od Trnovega do Stružni- karjevega mlina. Janezu Počkaju se je zdel sumljiv, poklical je gospo- darja g. Valenčiča, ki ga je ustrelil.

Komisija je konstatirala stekline. Dognalo se je, da je ravno isti pes obkral v Topolcu nekega fantiča, v Bitinjah pa več psov. Dečka so od- dali v Pasteurjev zavod na Dunaj.

Cena govejemu mesu se je začela nižati po Notranjskem, kjer imajo po nekaterih krajih dobro go- vedino po 52 kr. kg., a jo bodo v kratkem imeli celo po 48 kr.

Braño društvo s knjižnico se osnuje v Senožeah. — V Vojskem na Notranjskem se je osnovalo „Kmetško in delavsko izobra- ževalno društvo“.

Krasen kapnik lesketajoč se ka- kor posut z belimi kristali so poteg- nili iz neke globoke jame pri pre- stranski kobilarni na Notranjskem. Kapnik je dolg 3 40 m, ima na sredi 40 cm premera ter tehta 750 kg. Zelo pripraven bi bil za steber v ovetlič- njaku oziroma za stojalo kipu. Na prodaj je.

Živinska mati. V Beljaku je neka kuharica z nožem razsekala svojega novorojenca in kose skрила v posteljo. Seveda so hudodelstvu prišli na sled.

Ljubezniv mož. L. Kumar v Gorici čuti tako iskreno ljubezen do svoje žene, da so ga morali zapreti, ker jo je silno pretepal. Ko je pa te dni prišel iz zapora domov, pretepel je ženo tako, da so jo morali odnesti v bolnišnico. Junak je pobeignil pred močjo pravice.

Iz Proseka. Dne 1. oktobra se odpre tukaj splošna vinska trgatv. Letos je pričakovati izredno dobro kapljico. Vinski trgovci na Kranjskem in drugod so vabljivi in ob enem tudi opozorjeni se o pravem času pri nas oglositi, ker najbrže se bode le- tos vinski pridelek v kratkem raz- prodal. Prosekar bode letos prava medica. Cena ni še določena.

Poneverjenje uradnega de- narja. Pred tržaškimi porotniki sta sedela včeraj 29letni Franc Pre- setnik iz Udmata pri Ljubljani, in njegova žena Adela Presetnik iz Podnarta. Presetnik je bil najprej knjigovez, potem pa pismonoša, in sicer od 16. junija v Voloski, kjer je imel mesečne plače borih 60 K in 20 K za ekspresne dopušiljave. Ker se mu je za nekaj izgubljenega de- narja 1. julija izplačala le polovična mesečna plača, ni imel pravzaprav nič. Ženi je dejal, da mora dobiti denar na kak način, četudi nepošten, prosila ga je ta, naj ne stori tega in ne tira sebe in družino v nesrečo. Drugo jutro je dobil Presetnik 2706 kron 35 h, da bi jih raznesel adresa- tom poštnih nakaznic. Takoj se je vzbudila v njem misel, da si prilasti ta denar. Ženi je dal 1300 K, dasi se je branila denarja, ker se ji je zdelo, da ni dobljen na pošten način — mož ga ji je samo ukazal spraviti — sam pa je pobeignil čez Zagreb v Budimpešto, kjer so ga prijeli in našli pri njem še 50 K. Ko so uvedli pri Adeli Presetnik hišno preiskavo, izo- čila je orožnikom onih 1300 K, ki jih je imela na prsih. Poštni erar je bil vsega skupaj oškodovan le za 912 K 75 h. Pri obravnavi je otto- ženec povedal vso stvar, kot je bila, žena njegova je pa izjavila, da se ne čuti nič krivo, ker je moža odvrčala od hudodelstva in ker je sprejela 1300 K le v šrambo in jih rado- voljno izročila orožnikom. Dasi je tr- pela lakoto z otrokom, se ni hotela dotakniti tujega denarja. Presetnik je bil obsojen na pet mesecev, žena nje- gova pa je bila oproščena.

Pod oknom ljubice se je ustrelil v Trstu 25letni mizar Ga- šper Babuder iz Materije, ker se je skregal z njo. Usmiljeni ljudje so ga pa spravili v bolnišnico, kjer mu pa ne morejo pomagati dosti, da bi ga ohranili pri življenju.

Dela za novo telefonsko zvezo Dunaj-Trst so že toliko napredovala, da se bo ta proga že lahko izročila prometu tekom meseca januarja pri- hodnjega leta.

Ribarsko in trgovinsko del- niško društvo „Dalmatija“ so te dni ustanovili na Dunaju. Ustanovnemu občenemu zboru je predsedoval drž. poslanec dvorni svetnik dr. Ploj. Nova družba ima nalogo, preskrblje- vati odjemalce dalmatinskim deželnim produktom, zlasti pa morskim ribam, ki jih na tisoče vsako leto nalove v Dalmaciji.

Dva človeka sta zgorela v Kutjevu na Hrvaškem, ko je gorela hiša posestnika Markoviča. Zgorel je sin, ki je najbrž vsled neprovid- nosti zažgal.

V veselju ustrelil brata. V Prnjavoru v Bosni je Jovo Zivanič v veselju streljal s samokresom in ustrelil brata Marka, ki je bil na mestu mrtev.

Kinematograf Edison na Du- najski cesti nasproti kavarni Ev- ropa ima od danes do vštetega prihodnjega torka sledeči vele- zanimiv spored: čudesa prizori, pu- stni korzo v Nici na Francoskem (interesantna projekcija po naravi po- sneta na pustni dan 1907), iz dimnika

(Dalje v prilogi).

se kadi (smešno), prodajalec kipov (žaložna v 12 slikah), možan lep (jako smešno). Kakor vidimo, se podjetništvo jako trudi, da nudi svojim obiskovalcem kar najraznovrstnejše programe in najljepši slikami. V ravno navedenem sporedu je najlepša slika „pustni korzo v Nici“, kamor pohaja vsako leto na pustni torek na tisoče ljudi gledat zanimiv in krasen korzo. Ravno zaradi te slike je to serijo priporočati kar najbolj.

Ustrelila se je v Beljaku hči čevljarja Avernika. Baje se ji je zmešalo.

Trojčke je povila v Desklah na Goriskem posestnikova žena Alojzija Boltar. Otroci in mati so zdravi.

Redar — vlomilec. Redar Anton Matešič v Karlovcu se je navadil, da je večkrat sam ponoči posetil mesnico karlovaškega mesarja Bastijančiča, kjer se ga je vselej prijel kaj mesnine. Obsojen je bil na tri leta ječe.

Prememba posesti. Mestna občina ljubljanska je kupila včeraj na javni dražbi hišo števil. 2 v Prečnih ulicah, doslej last gospe Kristine Schinzel za 61.000 K.

Pomlad v jeseni. Gospa Ivana Treo, trgovka na Marije Terezije cesti, nam je poslala krasno jabolčno cvetje, ki je je dobila na domačem vrtu na jablani, vsajeni letošnjo pomlad.

Ustavljen promet. Kakor znano, popravila južna železnica progo od Ljubljane proti Brezovici in se pri tem na prelazih dela s podvojnimi močmi, da se voznega prometa predolgo ne zadržuje. Dne 4. oktobra bodo delali na prelazu na Marije Terezije (Celovski) cesti in bode vojni promet od 6. zjutraj do 6. zvečer po sredi ceste zaprt ter bodo morali vozniki iti čez progo po desni hodni poti. Železniško načelnništvo bode isti dan dalo tja posebne čuvaje, katerih skrb božala, da pazijo na red. Toliko voznikom na znanje.

Zatekel se je dne 26. t. m. okoli 9. ure zvečer k orožniškemu poročniku gospodu Jožetu Elenhohju pes temne barve (škotski ovčar). Lastnik naj se zgleda zanj pri navedenem častniku na Rimski cesti št. 20.

Ubegla ogrska defravdanta. 44letni Ludovik Riesz in 52letni Maks Fischer, dosedaj oba bankirja v Budapešti, sta poneverila 200.000 K denarja in jo neznano kam popihala. S Fischerjem potuje tudi njegova 46letna boljša polovica. Ogrske, kakor avstrijske oblasti jih zasledujejo, a jih dosedaj še niso mogle izslediti.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 50 Macedoncev, 40 Hrvatov in 10 Slovencev, 40 jih je prišlo pa iz Amerike.

Izgubila je neka gospodična poštno-hranilnično knjižico.

Izkaz društvene posredovalnice slovenskega trgovskega društva „Merkur“. V službo se sprejmejo: 2 poslovodja, 1 knjigovodja in korespondent za Celje, 1 potnik za milo, 9 pomočnikov mešane stroke, 3 pomočniki špecerijske stroke, 6 pomočnikov manufakturne stroke, 1 pomočnik železninske stroke, 3 prodajalke, 8 učencev. — Službe iščejo: 4 poslovodja, 4 knjigovodja in korespondenti, 2 kontoarista, 18 pomočnikov mešane stroke, 8 pomočnikov špecerijske stroke, 6 pomočnikov manufakturne stroke, 3 pomočniki železninske stroke, 3 pomočniki modne in galanterijske stroke, 16 kontoristinj, 6 blagajničark, 6 prodajalk, 2 potnika. — Posredovalnica posluje za delodajalce popolnoma brezplačno, za delojemalce proti majhni odškodnini.

„Društvena godba ljubljanska“ koncertuje danes v soboto v hotelu „Južni kolodvor“ (Seidel). Začetek ob pol 8. zvečer. Vstop prost. Jutri v nedeljo 29. t. m. je v hotelu „Ilirija“, Kolodvorske ulice, društveni koncert za člane. Začetek ob pol 8. zvečer. Člani prosti, nečlani plačajo 40 vin. Koncert se vrši pri vsakem vremenu.

* **Drobne novice.** Bolgarsko ministrstvo odstopi v najkrajšem času, kakor poročajo vladni listi.

— Vojvoda Connaught je prišel na Dunaj ter ga je cesar sprejel najpriskrnejše na kolodvoru.

— Nemška cesarska dvojica pride 9. novembra na Angleško.

— Lvov v temi. V Lvovu so začeli štrajkati delavci plinarne in prižigalci svetilk po mestu.

— Poplave v južni Španiji so uničile vse poljske pridelke, posebno vinograde. V Valagi je utonilo 72 oseb.

— Za podpredsednika prigalskega namestništva bo imenovan dvorni svetnik dr. Kleeborg.

— Predzriropiv vlaku. Na ogrskih državnih železnikah sta bila predvčeršnjim dva potnika izropana na ameriški način. Gra-

ška Sekulića sta dva gospoda omočili s smotko. Ko se je prebudil, manjkalo mu je 10.000 K. Celo prstane sta mu pobrala s prstov. Inženirju Popu je dala med vožnjo mala deklica sopek cvetlice. Poduhal je cvetlice ter takoj trdno zaspal. Zbudili so ga šele v Budapešti, a manjkalo mu je 1044 K.

* **Koliko izdajo Amerikanci v Evropi?** Vsak parnik, ki pride na jesen iz Amerike v Evropo, je napolnjen z Amerikanci, ki pridejo za par tednov obiskat Evropo, ker je to postala že moda v Ameriki. Na ta način obišče vsako leto kakih 300.000 ameriških turistov Evropo ter puste v Evropi ogromno denarja. Proračunjeno je, da pride na ta način vsako leto v Evropo nad 1000 milijonov kron. Samo kakih 30.000 ameriških dam izda v Parizu za obleke in klobuke 91/2 milijona dolarjev. Zato pa so tudi cene tem predmetom poskočile v nedosežno.

* **Lastavino maščevanje.** Pod neko hišno streho na Angleškem so imele lastavice že več let gnezda. Ko so se letos spomladi vrnile, naselil se je bil pred njimi v enem gnezdu poseben predrzen par vrabčev. Lastavici, ki sta si bili pred leti zgradili to gnezdo, sta nekaj časa jezno obletavali gnezdo ter se zaganjali vanj, a ker se vrabčeva mati, ki je v gnezdu valila, ni hotela ganiti, začeli sta lastavici prinašati blato ter zadelavati luknjo v gnezdo. Ko si je gospodar, ki je to početje opazoval, drugi dan gnezdo ogledal, bilo je popolnoma zazidano. Odstranil je priplepljeno blato, a vrabčeva samica je že ležala mrtva na jajcih.

* **Časopis za berače.** V Moskvi je začelo izhajati časopis »Bosjačkaja Gazeta« t. j. beraško glasilo. Pisali ga bodo največ potepuhi, berači, izgubljene ženske itd. Časopis bo prinašal spomine teh propalih žensk, njihove izpovedi, pesme in članke ter redne dopise od zunaj. List bo prinašal tudi slike markantnih potepuhov, roparske votline itd. Podjetje bo najbrže dobro uspevalo, ker je Rusija željna senzacija.

* **Zamenjava žen.** Pred nekaj meseci se je preselil neki Keile s svojo zelo lepo ženo iz Čikaga v San Francisco ter se naselil v razkošni vili. Sosed mu je bil neki Heikuk, ki je tudi imel lepo ženo, vrhutega pa tudi par milijonov premoženja. Sosesta sta se spoznala in posledica je bila, da se je Keili divje zaljubil v Heikukovo ženo, a Heikuka so prevzela ista čuvstva za Keiljevo ženo. Moža pa se zaradi tega nista bojevala, temuč so se vsi lepo sporazumeli, da se izmenjajo. Šli so v Čigago, kjer sta se v 24 urah oba zakona razveljavila, a takoj nato so v zamenjenih parih slavili veselo poroko.

* **Kraljestvo na prodaj.** Kdor ima milijon, postane lahko sedaj kralj. Zamorski kralj Yborši, ki kraljuje nad deželo Aybosome, ponuja po časopisih svoje kraljestvo s krono, žezlom, prestolom in z vsemi podložniki za en milijon. Najbolj zaželjeno za kupca pa je, da dobi s kraljestvom tudi 200 Amaconk, ki tvorijo kraljevo telesno stražo. Tudi od svojih 28 žen bi kralj za poseben nameček katero, ali pa tudi vse prepustil nasledniku, ker ga vleče v Pariz, o katerega malih lepoticah in prijetnih zabaviščih je toliko slišal pripovedovati. Njegovo kraljestvo meri 400 km dolžine in 160 km širine. Njegova krona je posebne vrste: visoka tiara iz treh druga vrh druge naloženih mrtvaških glav. Tudi njegov prestol je kup mrtvaških glav in človeških kosti.

* **Župnik vrh cerkvenega stolpa.** Vrh stolpa cerkve Metodistov Oyster-Bayju (Amerika) se je naselil čebelni roj. Ker so čebele obletavale vso cerkev, hotel jih je župnik Bowman na vsak način odpraviti, toda nihče se ni hotel prijaviti za ta nevarni posel. Končno se je župnik sam odločil, dasi se ni imel nikoli opraviti s čebelami, niti je do tedaj plezal po strehah. Na stolpne vernikov je prišlo gledat, kako je njihov župnik splezal na vrh stolpa, ogrebel čebelni roj ter ga srečno prinesel na tla.

* **Maroški pregovori.** Marokanci imajo za vsako priliko kak duhovit pregovor. General Daumas jih je nekaj nabral v svojem spisu ter povzamemo sledeče: »Velbolj ne vidi svoje grbe, pač pa vidi prav dobro grbo svojega soseda.« — Kdor se zanaša na svojega soseda, mora iti brez večerje spat. — Premeten sovražnik je boljši kakor pa neumen prijatelj. — Ne izlivaj vode, dokler je nisi našel. — Hodi brez skrbi čez deročo vodo, toda varuj se tiho in mirno tekoče. — Na svetu so tri stvari, katerim ni zaupati: sreča, ženske in konji.«

mu bo lahko, kakor se godi učitelju v vasi Kals ob vznožju Velikega Zvonarja. Tam mora ta uboga para opozoriti vsa mežnarska dela in dan zvoniti — po leti ob treh! Da ne zaspi oziroma, da se o pravem času zbudi, leži privezan na vrh, katere drugi konec visi skozi okno. Nočni

čuvaj potegne za to vrv, kadar je čas in učitelj gre zvoniti! — Tirolski deželni zakon z dne 1. maja 1904 veli v § 37.: Ako so z učnim mestom v zvezi cerkveni posli, se morejo imenovati le taki prositelji, proti katerim ni cerkveni predstojnik nič ugovarjal. — Tudi tako postavbo bi radi uvedli naši črnuhi k nam!

* **Iz dobrih novih časov.** Na Tirolskem evete klerikalizem v najhujšem cvetju. Tam je neko občinsko predstojništvo v Pusterški dolini poslalo ondodnemu učitelju, kakor beremo v »Freie Schule«, sledeče pisanje: »Pozivate se, da vselej, kolikorkrat preti nevarnost, da bo slana poparila polje, zjutraj ob 3 zvonite proti njej, da ne bodo mogli posestniki, ki so dolžni kuriti ob času slane, oporekati, da cerkovenik ni zvonil. Tudi vas bomo klicali na odgovor, ako ne bi zvonili, kadar bo treba.« — To je res jako prijazno obvestilo! Do takih razmer pride, to se pravi, bi prišlo brezdvomno na Kranjskem, če bi klerikalci dobili vso oblast nad učitelji v roke. Učitelj bo mežnar v pravem pomenu besede in zgodilo se

* **Gospa Toselli.** Saški kralj je poslal v London posebnega dvornega uradnika, da bi poizvedel za bivališče male princesinje Monike. Ko je časnikar Lequeux to naznanil njeni materi, bivši grofici Montignoso v Pariz, je ta brzojavno odgovorila: »Povejte kraljevemu odposlancu, da sva z mojim soprogom trdno sklenila, da najine ljubljene Monike ne izročiva kralju, najsi porablja silo ali stavi ponudbe. Tudi Toselli je izjavil: Naša mala Monika je v najinem varstvu. Kljubujem kralju. Nemško pravo v Italiji ne velja, in ako bi kraljevi agenti skušali ukrasti otroka, naleteli bi slabo.« — Nihče ne ve, kje je mala Monika, dasi jo povsod iščejo kraljevi agenti. Iz Zeneve se poroča, da je Monika v Švici, kjer jo čuvata razen zanesljive strežajke dva oborožena moža. Pozneje hoče gospa Toselli svojo hčerko spraviti v Ameriko. — Včerajšnji saški ministrski svet je sklenil, da se gospe Toselli pusti apanaža, a princesinja Monika se ji takoj vzame. Kralj je izjavil v ministrskem svetu, da se princezinja prvi čas ne bo vzgojevala skupno z drugimi kraljevimi otroki, temuč se izroči odlični rodbini. — »D. Volksblt« poroča, da pride novoročena gospa Toselli v Benetke, kjer počaka do poroda. — Draždanska policija je odstranila iz vseh trgovin in izložnih oken slike gospe Toselli in njene soproga. — Leopold Wölfling, brat sedanje gospe Toselli, je brzojavil svojemu pravnemu zastopniku dr. Frischenjerju na Dunaj: »Zalibog sem spoznal slučajno Toselli hipno v Nizi, toda prepovedal sem si temeljito vsako nadaljnjo vpljevanje tega mladeniča pri moji sestri. Zaman sem jo svaril meseca januarja letos. Toselli se je hvalil naokrog s hipnim mojim znanjem in z znanjem moje sestre. Nič dobrega ne vidim v tem prenapljenem obupnem koraku moje sestre.

Književnost in umetnost.

— **Družba sv. Mohorja** je ravnokar izdala svoje letošnje publikacije, in sicer: 1. Koledar za leto 1908; 2. Zgodbe sv. pisma 14. snopič, spisal dr. I. E. Krek; 3. Pamet in vera, 3. zvezek, spisal I. M. Seigerschmied; 4. Umni čebelar, spisal Fr. Lakmayer; 5. Življenje trnjeva pot, spisal Jos. Kostanjevec; 6. Slovenske večernice 59. zvezek. Družba ima letos 79.146 članov, za 2823 manj, kakor prejšnje leto.

— **Novi akordi,** 1. sešitek novega, in sicer sedmega tečaja tega zbornika priča na prvem mestu sliko urednika dr. Gojmira Kreka in pa šest skladb, ki so jih zložili Josip Procházka, Emil Adamič, Vekoslav Rosenberg Ružič, dr. Gojmir Krek in Stanko Premrl. Zbornik „Novi akordi“ izhaja v Schwentnerjevi založbi in velja za celo leto 8 kron, za pol leta 4 K 50 h.

— **Poduk v igranju na citrah.** Sestavil Fr. Sal. Koželjski. Založil L. Schwentner. Sedaj je izšel četrty zvezek tega dela, o katerem so strokovnjaki izrekli prav ugodno sodbo. Cena temu zvezku je 340 K. Celo delo (4 zvezki) stane broširano 10 K, vezano 12 K.

— **Slovenski citrar.** Zbirka kompozicij in prevodov za citre. Te muzikalne publikacije, ki jih izdaja A. Schwentner, so izšli trije novi sešitki. Vse je priredil F. S. Koželjski. Vsak sešitek obsega po eno skladbo („Nezvesta“, fantazija po narodnem motivu; „Vse mine“, transkripcija po Ipavčevem napevu; „Po jezecu“, transkripcija po narodnem napevu za dvoje citar in veljata 3. in 4. snopič po 1 K, 5. snopič pa 1 K 60 h.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Souslužbenca okradel. Schiffrejev premogarski hlapec Jakob Juvan je svojemu souslužbencu Ivanu Zupanu, ko je ta ležal pijan na dvorišču Dovozne ceste št. 4, izmaknil iz žepa mošnjček z vsebino 15 K in žepni nož. Obsojen je bil na 3 mesece težke ječe.

Napad na vojaka. V noči na 11. aprila je popival Jože Fabinc, železniški delavec iz Ljubljane, Zelena jama, v Ferenčkovih gostilni na Poljanski cesti, ki jo je okoli ene ure zapustil. V istem času srečata desetnik Janez Gorjanc in vojak Friderik Kalin, tovariša Franceta Smrketa, ki je šel od domobranske vojašnice proti mestu. Desetnik Gorjanc je spravalj Smrketa domu, kar se zadere Fabinc, kaj da je to njemu mar, kam ta gre, ter z odprtim nožem naskoči najprej Kalina in ga lahko poškodova, potem pa še desetnika Gorjanca, katerega okvare so bile težke. Dognalo se je, da je bil obdolženec ob času dejanja do nezvesti pijan, in drugi dan o celem dogodku ni ničesar vedel. Obsojen je bil Fabinc le na 3 tedne zapor.

Nasilen razgrajč. Že večkrat kaznovani delavec Jožef Kranjc je razsajal dne 3. julija t. l. po Jeseni cah. Za prijazne besede občinskega redarja se ni zmenil, temuč še hujše divjal. Primoran je bil redar ga aretovati. S početka je šel mirno, kar naenkrat ga zgrabi Kranjc za vrat in ga počne daviti. Redar je bil prisiljen rabiti orožje, da ga je bilo moč ukrotiti. Obsojen je bil na 3 mesece težke ječe.

Nevarni prisiljenec. Leopold Feyerer, 17. let star korigend, tukajšnje prisilne delavice je bil jezen, da ga niso dali med odraslene prisiljenec, ker je tam dopustno tabak kaditi. Ko je bil nekoč na 3 dni zaporu discipliniran, je zagrozil pazniku, ki mu je hrano prinesel, da bo poslopje zažgal, čez par dni je zopet pazniku grozil, da ga bo zabodel, da mora izvršiti umor. Vsa ta pretenja je pri raportu v pričo vodje ponovil. Obsojen je bil na eno leto težke ječe.

Deske kradel. Posestnik Valentin Homan iz Trate je izmaknil Francetu Calariju 16 desk, katere je zmešane med svojimi, skušal prodati Janezu Resmanu v Sred. Bitnjo, in Francetu Burgerju v Šiški. Ko so orožniki posredovali zaradi te tatvine, in zvedeli za krivca, napovedal mu je orožnik aretacijo. Homan je rekel, da nikakor ne gre, in se ni pustil vklemiti, marveč je z obema rokama sunil proti orožniku. Homan, ki ima že 8 predkazni, je bil zopet obsojen na 3 mesece težke ječe.

Bog nas varuj takih gostov. V Žerovnikovo gostilno v Kamniku je dne 28. julija t. l. prilomastil malo preveč korajžen delavec Miha Škrabar. Nadlegoval je navzoče goste s skrajno brezobzirnostjo, tako da so bili ti primorani ostaviti gostilno. Da bi se iznebil gostilničar Škrabarja, je poklical mestna redarja, ki sta ga iztirala iz gostilne in aretovala. En čas je šel mirno, pred sodiščem je pa izjavil, da ne gre več naprej; jel je stražnika s pestjo suvati, končno se je na tla vrgel, bil z nogami krog sebe, ter pri tem enega stražnika na nogi ranil. Obdolženec pravi, da se ne ve spominjati, da bi se bil napram stražnikoma poslužil kake sile. Obsojen je bil na 5 mesecev težke ječe.

Tatinski pastir. Julij Ba jt, pastir iz Vrhpolja pri Vipavi, je bil vzlic svoje mladosti že enkrat zaradi nepoštenosti kaznovan. Dne 11. t. m. se je vtihotopil v voz tovornega vlaka, in se je peljal iz Postojne na Rakek. Dne 15. avgusta je svojemu prejšnjemu gospodarju iz zaprte omare izmaknil 12 K, nato se pa več časa po postojškem in vipavskem okraju brez dela okoli klatil. Obsojen je bil na dva meseca ječe.

Tatinska čevljarja. Pri čevljarskem mojstru Janezu Bratinu v Idriji sta delala za pomočnika Jožef Letnar iz Kamnika in Alojzij Vidmar iz Sturij. Ker ju gospodar in gospodinja nista mogla vsak čas nadzorovati, porabila sta to priliko, da sta si v večih ugrabkih prilastila usnja, ali pa sta si prisvojila denar od odjemalcev, ne da bi ga gospodarju izročila. Čevljarskem vajencem sta zagrozila, da jih bodeata pretepla, če bodo o teh nepoštenostih kaj mojstru povedali. Res so vajenci iz bojazni molčali, dokler nista oba službe zapustila. Pri teh nepoštenostih je igral glavno vlogo Letnar. Vidmar se je v tem manje zakrivil. Letnar je imel tudi ljubavno razmerje z Julijano Kokalj. Rediteljica, Marija Kokalj je hotela to znanje preprečiti, zaradi tega jo je Kokalj udaril tako po obrazu, da jo je kri obila. Ko je nekega dne meseca julija Marija Kokalj svojo rejenko zaradi tega doma strahovala, je priletel Letnar in jo v kuhinjo zaprl. Sodišče je Letnarja obsojilo na 4 mesece težke ječe, Vid-

marja pa na tri tedne strogega zapor.

Nasilni korigend. Andrej Sandri, korigend tukajšnje prisilne delavnice, je na sluhu kot zelo nevaren človek. Dne 7. junija je zmerjal domačega paznika, kakar ga je ta naznanil. Sandri je prejel zato strogo disciplinarno kazen. Po dotičnem pazniku odpeljan v zapor, zagrozil mu je Sandri, da bodeata že obračunala, ko bode prost, in kasneje mu je še zapretel, da ga bo zabodel z nožem. Obdolženec se je opravičeval, da je te grožnje le v svoji razburjenosti izustil. Obsojen je bil na 3 mesece težke ječe.

Spat mu je rekel iti. Anton Rakovec, 20 let star čevljar iz Sela, je šel dne 3. avgusta pozno zvečer iz Daljne vasi v Bukovico. Na potu je srečal več fantov, med njimi tudi fanta Franceta Rihterčiča. Slednji mu je rekel, da naj gre spat, ta mu je obljubil, da bo to storil, a komaj se je Rihterčič obrnil, ga je Rakovec z nožem dvakrat dregnil v hrbet. Obsojen je bil na 4 mesece težke ječe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Opatija, 28. septembra. Za okrajnega glavarja je imenovan dosedanj upravitelj glavarstva baron Schmid-Zabierow.

Koper, 28. septembra. V včerajšnji seji istrskega dež. zbora je poslanec dr. Bartoli vložil na vlado interpelacijo, ki je naperjena proti krškemu škofu dr. Mahnič. Poslanec Mandić in tovariši so interpelirali vlado radi demisijske dež. glavarja dr. Rizzija.

Zader, 28. septembra. Danes se je pričela debata o interpelaciji poslanca Milčiča radi zavlačevanja rešitve jezikovnega vprašanja. Milčič je zahteval, naj vlada nemudoma vložiti tozadevni zakonski načrt. Podpredsednik dež. vlade Tončič je skušal vlado opravičevati, češ, da je našla sedanja vlada ves material, tičoč se rešitve jezikovnega vprašanja, v največjem neredu, vsled česar ji ni bilo mogoče v tako kratkem času izdelati izčrpan operat o jezikovnem vprašanju. Izjava vladnega zastopnika ni nikogar zadovoljila in poslanci so burno demonstrirali proti Tončiču. Posl. Milčič je v svojem govoru naglašal, da v času splošne in enake volilne pravice, ko so se stili razni stanovski privilegiji, mora pasti tudi privilegij nemškega jezika. Posl. dr. Čingrija je kazal na stremiljenje avstrijske vlade. Dalmacijo privezati na Avstrijo, ter vzkliknil: Vidite, takšna so sredstva Avstrije, nas pridobiti zase. Na takšna zastopavljenja bodi naše edino geslo — združitev s Hrvaško. Posl. Juraj Biankini je povdarjal, da je vlada obljubila jezikovno vprašanje rešiti v najkrajšem času, vendar pa te obljube ni izpolnila. Jezikovne razmere v Dalmaciji so sedaj slabše, kakor pod benečansko vlado, ker se sedaj poleg italijanščine vsiljuje za uradni jezik še nemščina, ki niti ni v deželi navaden jezik. Govornik je zagrozil vladi, da deželni zbor vse dotlej ne bo zboroval, dokler vlada dovoljno ne reši jezikovnega vprašanja, in da bodo dalmatinski državni poslanci zapustili tudi parlament, ako ne bo vlada začela izpolniti svoje obljube glede rešitve jezikovnega vprašanja. Seja se je na to prekinila.

Dunaj, 28. septembra. Trgovinski minister dr. Fort je odpotoval v Brno v politični misiji.

Dunaj, 28. septembra. Cesar je sprejel danes ob treh v posebni avdijenci ruskega ministra notranjih del Izvolskega.

Mainau, 28. septembra. Veliki vojvoda badenski Friderik je umrl danes dopoldne ob devetih. Rojen je bil l. 1826. V francosko-nemški vojni je igral veliko vlogo.

Budimpešta, 28. septembra. V političnih krogih se zatrjuje, da se je med prestolonaslednikom Franom Ferdinandom in ogrsko vlado dosegel popolno sporazumljenje. Vsled tega bo minister Andrassy že v tem zasedanju predložil parlamentu zakon o ustavnih garancijah in zakonski načrt o volilni reformi.

Budimpešta, 28. septembra. Predsednik drž. zbora Julij Justh se je izrazil, da je odkritosrčen pristaš splošne in enake volilne pravice, vendar pa mora volilna reforma, sloneča na ti pravici, varovati predpravice madžarskega naroda.

Berolin, 28. septembra. Cesar Viljem odpotuje na Angleško drugi teden meseca novembra. V Londonu bo bival od 11. do 18. novembra. V njegovem spremstvu bo tudi kancelar knez Bülow.

Slovenci in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Mnogostanska poraba. Gotovo ni do mačega zdravila, katero se dá tako mnogostransko porabiti, nego „Mollo-vo francosko zganje in sol“, ki je takisto bolosti utešujoče, ako se namaže z njim, kadar koga trga, kakor to zdravilo vpliva na mišice in živce krepilno in je zatoj dobro, da se priliva kopel. Stelenica K 1-90. Po postnem povzetju pošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, DUNAJ, Tuchlauben 9. V zalozah po deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov v preprati, zaznamovan z varnostno namko in podpisom.

Pomankljiva prebava je vzrok skoro vsem boleznim. Za stalno vrnitvo prebave izbornu služu odlični dr. Rose balzam za želodec iz lekarnice B. Fragner, c. kr. dvorni dobavitelj v Pragi. Dobiva se tudi v tukajšnih lekarnicah. — Glej inserat. a

Dober brzopralni parni stroj je za vsako gospodinjstvo neobhodno potreben, da se že osvobodimo perice, in nje pripravnosti in vse delo s perilom opravimo v malo urah in sicer brez posebnega pomočnika. Parni pralni stroj opere, kakor je pač velik boben, 18 do 40 srajc ali pa enolično drugega perila v 20 do 25 minutah, da se lahko opere vse perilo ene družine, kar se ga nabere v 4. do 6. tednih v 2. do 3. urah popolnoma. Pere se tako, da se samo počasi vrti boben, kar lahko opravi 6 do 8 letni otrok. Za najvažnejše, najtežavnejše in najbolj natančno gospodinsko opravilo, ki je doslej povzročalo največje razburjenje so izmili stroj in nobena gospodinja naj bi v svojo lastno korist ne opustila, dati si poslati prospekte o tem stroju. Za nedvomno najboljši parni pralni stroj velja brzopralni parni stroj „TITANIA“, ki ga izdelujejo tvornice „TITANIA“ v WELSU za posebno specialiteto. Ta tvornica pošilja zastojni in poštine prosto natančne popise z navodilom in nekaj sto priznanji o prodanih strojih in tudi da vsak pralni stroj na poizkušnjo.

Po vseh kulturnih državah registrirana za srajce in manšete

LEVOTAZNAMKAL

Na drobno po prodajni.

M. Joss & Löwenstein
c. in kr. dvorna dobavitelja PRAGA

Oblastveno varovano! Vsako ponarejanje kaznovano!

Edino pristen je **Thieryjev balzam**

z seleno varjensko znamko z nuno 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali velika specialna steklenica s patentnim zaklopom K 5.—

Thieryjevo certifikirano mazilo

za vse, še tako stare rane, vnetja, pokokobe itd. 3 lončka K 3.60. Pošilja se samo po povzetju ali denar nazaj. Te dva domači zdravili ste kot najboljši splošno znani in staroslovni.

Naslavlja naj se na lekarnarja A. Thiery v Pragi pri Rogoški Slatini. Zaloga po skoro vseh lekarnah. Knjižice s tisoči izvirnih zahvalnih pism zastojni in poštine prosto.

129—38

Izšla je knjiga
Kralj Matjaž.

Povest iz protestantskih časov na Kranjskem.
(Ponatis iz „Slov. Naroda“.)

Lična brošura obseza 363 strani ter obdeluje v zanimivi povesti kmetski punt na Vrhniki in okolici ter napad na sa mnogim krutih menihov v Bistri.

Cena 1 K, s poštnino 1 K 20 vln.

Dobiva se v
„Narodni knjigarni“
in pri knjigotržcih.

Zahtevajte
ilustrovan cenik
podjetja za žarnice
„Ideal“
Hugo Pollak
DUNAJ, VI. Wallgasse 34.

Cena, lepa svetilna brez inštalacije in nevarnosti, Poraba 1 1/2 kr. na uro. 3911 48

Proti zoboboli in gnitobi zob
izbornu deluje dobro znana
antiseptična
Melusine ustna in
zobna voda

ki utrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust.
i steklenica z navodom i K.

Bi gorodnemu gospodu M. Levstiku,
lekarnarju v Ljubljani.

Vaša izborna Melusine ustna in zobna
voda je najboljšo sredstvo zoper zobobol,
odstranjuje neprijetno sapo iz ust in je
neprekosljiv pripomoček proti gnitobi
zob, zato jo vsakemu najtopleje priporo-
čam. Obenem pa prosim, pošljite še
3 steklenice Melusine ustne in zobne vode.
Dovolim, da to javno oznamite, kar
je res hvala vredno.

Leopold Gangl, mestni tajnik.
Metlika, 24. aprila 1905.

Dež. lekarna Mil. Lousteka
v Ljubljani; Resljeva cesta št. 1
poleg novozgrajenega Fran Jožefovega
jubil. mostu. 18—39

Zahvala.

Slavnost razvitja prapora „Ribniškega
Sokola“ je uspešna nad vse sijajno. Skoro
nemogoče je obdoru, da se zahvali dostojno
vsakemu posebej.

Storimo tedaj tem potom svojo pri-
jetno dolžnost, da se najiskrenejše zahva-
ljujemo vsem in prav vsem, ki so s
svojim posetom, darovi ali na drug način
pripomogli k taki slavnosti, ki bo rodila
obilen sad in ki je visoko povzdignila so-
kolsko misel v Ribniški dolini.

Hvala vsem! Na zdar!

Odbor.

Zahvala.

Podpisano vodstvo izreka tem potom
najiskrenejšo zahvalo vsem onim, ki so pri-
pomogli, da je XIX. glavna skupščina Zaveze
avst. jugoslovanskih učiteljskih društev dne
24. 25. in 26. avgusta v Radovljici uspešna tako
nepričakovano lepo in sijajno. Prav posebno
pa se zahvaljuje g. dr. Vilfanu, županu radov-
ljiškemu in g. Andreju Grčarju, predsedniku
radovljiškega učiteljskega društva za laskave
pozdrave pri sprejemu; ljubeznjivim damam,
ki so nas ob prihodu obdarile s šopki; cen-
jenemu pripravljalnemu odboru, posebno
g. Ivanu Segi in njegovi soprogji za obilni
trud, ki so ga imeli s pripravi za „Zave-
zino“ zborovanje; vsem onim, ki so nam
kazali simpatije s tem, da so okrasili svoje
hiše v zastavami; gg. Vladimiru Pušenjaku,
Antonu Pesku, Jakobu Dimniku, Dragotinu
Pribilu in Janku Likarju za temeljita in za-
nimiva poročila; vsem dragim in milim gostom
neučiteljem, posebno gosp. Ivanu Hribarju,
županu ljubljanskemu, državnemu in dežel-
nemu poslancu, ki so prihiteli one dni med
nas; vsem onim, ki so brzojavnim in pis-
menim potom pozdravili naš shod; dragim
bratom Čehom, Hrvatom in Srbom, ki so nam
prinesli iz domovine pozdrave svojih tova-
rišev in tovarišic; g. pevdaji učitelju Karlu
Mahkoti in vsem damam pevkam in gg. pev-
cem za lepo petje pri zabavnem večeru;
vsem govornikom za navdušene napitnice
in sploh vsem udeležencem, ki so pripomo-
gli, da je nastopila „Zaveza“ tako impozantno.

**Vodstvo „Zaveze avst. jugoslovanskih
učiteljskih društev“.**

Predsednik: L. Jelenc. Tajnik: Drag. Česnik.

Darila.

Upravništvu našega lista so poslali:
Za družbo sv. Cirila in Metoda:
Gos. A. V. v Ribnici 5 K, kot polovico naj-
denine za ubeglega psa. — Gos. Zorko Pre-
lovec v Idriji, 25 05 K, kot del čistega dobička
koncerta del. bral. društva in dijaškega or-
kestra „Struna“ dne 15. septembra t. l.

Meteorološko poročilo.

Ština nad morjem 205. Srednji eračni tlak 736.0 mm

septembra	Gas opazo- vanja	Stanje baro- metra v mm	Tempera- tura v C°	Vetrovi	Nebe
27.	9. zv.	735.3	15.2	sl. jug	del. oblak.
28.	7. zv.	735.2	11.5	sl. svzh.	oblačno
29.	3. pop.	734.7	19.5	brezvetrno	oblačno

Srednja večerajšnja temperatura: 15.6 nor
zale 13.3°. — Padavina v mm 6.0.

Borzna poročila.			
Ljubljanska			
„Kreditna banka v Ljubljani“			
Uradni kurzi dan, borse 28. septembra 1907.			
Dobitni papiri.		Dinar	Blag
4 1/2 % majhna renta	96.45	96.65	
4 1/2 % srebrna renta	98.10	98.30	
4 1/2 % avstr. krona renta	96.45	96.65	
4 1/2 % zlata	116.40	116.60	
4 1/2 % ogrska krona renta	92.85	93.05	
4 1/2 % zlata	110.25	110.45	
4 1/2 % posojilo dež. Kranjske	99.60	99.80	
4 1/2 % posojilo mesta Spiljet	104.60	104.80	
4 1/2 % Zadar	99.65	100.85	
4 1/2 % bos.-herc. železniško	98.45	99.45	
4 1/2 % posojilo 1902	96.—	96.20	
4 1/2 % deška dež. banka k. o.	96.60	97.—	
4 1/2 % z. o.	99.—	100.—	
4 1/2 % zast. pisma gal. dež.	103.60	104.—	
4 1/2 % pešt. kom. k. o. z	97.50	98.50	
4 1/2 % 10 % pr.	96.75	97.75	
4 1/2 % zast. pisma Innerst.	99.20	100.20	
4 1/2 % hranilnice	98.50	99.50	
4 1/2 % zast. pisma ogr. cent.	99.75	100.75	
4 1/2 % z. pis. ogr. hip. ban.	99.90	100.90	
4 1/2 % obl. ogr. lokalnih železn. k. dr.	98.75	99.75	
4 1/2 % obl. češke ind. banke	99.75	100.75	
4 1/2 % prior. lok. želez. Trst-Poreč	99.90	100.90	
4 1/2 % prior. dolenskih želez.	98.75	99.75	
4 1/2 % prior. juž. želez. kup. 1/2 %	298.75	298.75	
4 1/2 % avstr. pos. za želez. p. o.	99.20	100.20	
Srečke.			
Brečke od l. 1860 %	149.—	151.—	
od l. 1864	242.50	246.50	
tizske	143.25	147.25	
zem. kred. i. emisije	275.—	279.—	
„Il.“	270.—	276.—	
ogrške hip. banke	238.75	242.75	
srbške a frs. 100.—	97.75	103.65	
turške	188.25	189.25	
Računika			
Kreditne	488.—	446.—	
izomoške	90.—	88.—	
Krakovske	90.50	86.50	
Ljubljanske	60.—	65.—	
Avstr. rdeč. križa	45.75	47.75	
Ogr.	36.25	38.25	
Rudolfove	66.—	72.—	
Salcburške	2.6—	214.—	
Dunajske kom.	466.—	474.—	
Delnice.			
železnice	151.75	152.75	
Državne železnice	661.60	661.60	
Avstr.-ogr. bančne deln.	1797.—	1807.—	
Avstr. kreditne banke	643.25	644.25	
Ogrske	750.25	751.25	
Živnostenske	240.—	241.—	
Premogokop v Mostu (Brux)	736.—	743.—	
Alpinske montan	618.90	619.90	
Praške želez. ind. dr.	2671.—	681.—	
Rima-Murányi	545.50	546.50	
Trboveljske prem. družbe	26.—	26.—	
Avstr. orožne tovr. družbe	464.—	465.—	
Češke sladkorne družbe	147.—	149.—	
Valute.			
Č. kr. cekin	11.84	11.39	
20 franki	12.13	12.15	
20 marke	22.48	22.53	
Sovereigns	33.95	24.08	
Marka	17.30	17.50	
Laški bankovci	95.60	95.80	
Banki	2.63	2.64	
Banki	4.84	5.—	

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 28. septembra 1907.

Pšenica za oktober	za 50 kg K	11.07
„ „ „ april <td>50 „ „</td> <td>11.73</td>	50 „ „	11.73
„ „ „ oktober <td>50 „ „</td> <td>9.51</td>	50 „ „	9.51
Koruzna „ maj 1908 <td>50 „ „</td> <td>6.77</td>	50 „ „	6.77
Jvas „ oktober <td>50 „ „</td> <td>7.70</td>	50 „ „	7.70

Elektiv.
5 v ceneje.

Prva
konjska mesnica
na Ogrskem

pošilja debrecinske izvrstne salame po
40 kr. kg, prekajeno meso po 40 kr. kg.

Išče se filialka.

Poštnine prosto. 3309-1

V. Hamák, Kološvar, Ogrsko.

Brzobjavka!

konfekcijo za dame in gospode

ki jo otvorim prihodnji teden

v Ljubljani, Pred škofijo šte. 19.

Došli bodo najnovejši modeli.

Z veselo poštovanjem 3315

A. LUKIČ, prej poslovodkinja pri M. Netschek.

Zahvala.

Ganjeni mnogih dokazov so-
čutja povodom boleznin in smrti moje
ljube, nepozabne soproge, oziroma
matere, stare matere, sestre in tete,
gospe 3303

Marijane Činkole

mi je dolžnost, da za to in pa za
mnogobrojno spremstvo na poslednje
počivališče v lastnem in v imenu vseh
ostalih sorodnikov izrekam najodkri-
tosrčnejšo, najvdanjšo zahvalo.

V Ljubljani, 27. septembra 1907.

Ivan Činkole.

GISSHÜBLER

alkalična kiselina

najboljša zdravilna in osvetojuča pijača,
ki se je vedno dobro obnesla pri želo-
dčnih in črevesnih boleznih, pri boleznih
ledic in mehurja, in jo priporočajo naj-
odličnejši zdravniki kot bistveno pod-
piralno sredstvo pri Karlovar-
ških in drugih kopalnih zdravljenjih,
kakor tudi po rabi teh toplic in za na-
daljno zdravljenje. 54—1

V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastner-Ju
in Petru Lassnik-u in v vseh lekarnah, večjih
špecerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.

Več let obstoječa in dobro dočeta
brivnica

v slovenskem trgu s sedežem c. kr. uradov
se zaradi bolehnosti **takoj prod.** — Cena
znaka 700 kron. 3312—1

Kje, pove upravništvo „Slov. Naroda“.

Lepa stanovanja

z 1, 2 ali 3 sobami s pripadki v novo
zgrajenih hišah na Selu pri Ljubljani
blizu električne postaje **se oddajo v**
najem takoj ali za november, 2449 19

Več se izve pri **E. Predoviču,**
Ambrožev trg.

Ob vsakem vremenu.
Hotel „ILIRIJA“.

Jutri, v nedeljo 29. septembra
KONCERT

Društvene godbe za člane.

Nečlani plačajo 40 vinarjev.
Začetek ob poluosmih zvečer.
Za obilen obisk se priporoča

FRIC NOVAK
hotelir.

3311

Slavnemu p. n. občinstvu v Ljubljani in na
deželi vljudno naznanjam, da semudim sedaj
na Dunaju, da nakupim za raznovrstno zalogo

nov

Došli bodo najnovejši modeli.

A. LUKIČ, prej poslovodkinja pri M. Netschek.

2 gospodični

se sprejmeta na hrano in stanovanje
v Gradišću št. 7, I. levo. 3302—1

Iz proste roke se
tako prodaja **nov**
zgrajena majhna **vila.**

Več se poizve pri lastniku v
Zeljarskih ulicah št. 6, v Ljubljani. 3308 9

Enoletni prostovoljci

se sprejmejo na hrano in stano-
vanje v bližini vojašnic.

Več se izve v kavarni „Pua“ v
Ljubljani. 3313—1

Mladenč,

dobro izvežban v vseh mlecarskih poslih
in vojaščine prost, **želi službe**
voditelja mlekarne

v kaki večji parni mlekarni.

Ponudbe pod **„Z. M. L.“** poste
restante Obrov, Istra. 3314—1

Sodi. 3299—1

Več vrst sodov prodaja
I. Buggenig, sodarski mojster
v Ljubljani, Cesta na Rudolfovo železn. 5.

Gozdni čuvaj star 42 let, ože-
njen, ki je služil
v c. kr. gozdih,
ingovori sloven-
sko in nemško,
z dobrimi spri-
čevali želi enake
službe. Plača po dogovoru. 3322 2

Natančneje se izve pri **JOS. ŠINCA,** v
Šturjah p. Ajdovščina.

Poldnevne službe

Išče absolvent ljublj. trg. šole
vešč v govoru in pisavi slovenskega,
nemškega in hrvaškega jezika. 3307—1

Več se izve pri trdk: **A. Domi-
celj, Zagorje pri Št. Petru, Notr.**

Mlad
trgovski sotrudnik

vešč špecerijske in železninarske stroke,
obeh deželnih jezikov zmožen, **želi do**
15. oktobra spremeniti službo.

Več pove upravništvo „Slovenskega
Naroda“. 3326—2

Hisa

v Litiji šte. 47,
z gostilno in mesarijo
dalje z gospodarskim
poslopjem in poljem
se takoj prodaja
ali pa odda v najem.

Več pove lastnica **Alotzija Batis.**

Lepo posestvo

z novo hišo, v kateri se nabaja
vpljana trgovina mešanega
blaga, pivo in vino, pečar-
ija itd. se zaradi družinskih raz-
mer takoj iz proste roke **prod.**

V dotičnem kraju se nabaja velik
premogokop, ki bo v kratkem
rabil čez 4000 ljudi ob enem se
ravno sedaj gradi velika želez.
postaja in več tovaren. — Pojasnila
daje **IVAN LEVIČER, Karmel**
p. Trzišče, Dolenjsko. 3310 1

Narodna knjigarna

Ljubljana, Jurčičev trg 3

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami.

Spreten
sedlarski pomočnik
se sprejme takoj v stalno delo.
Iv. Kravos sedlar v Gorici.

Orožniški postajevođa v pokolu
išče službe
paznika, pisarja
ali kaj enakega.
Prijazne ponudbe pod „Služba“
na upravnštvo „Slov. Naroda“.

Gospodična
z lepo pisavo in večja obeh dež. jezikov,
se sprejme v pisarno.
Naslov pove upravnštvo „Sloven-
skega Naroda“.

Proda se
pod ugodnimi pogoji
HIŠA
v Rožni dolini pri Ljubljani.
V hiši je gostilna in štiri stanovanja.
Več se izve v gostilni Balija v
Rožni dolini pri Ljubljani.

Pisarija
z lepo pisavo, tudi začetnika,
sprejme s 15. oktobrom notar
J. Kogej v Ložu.
Plača 50—70 kron.

Panorama-kosmorama
Dvorski trg št. 3
pod „Narodno kavarno“
Od 28. sept. do
5. oktobra 1907.

Curih
in krasno potovanje po Švici.

Snaži samo
s čistilnim ekstraktom
Globus

Corso italiano
po sistemu Berlitz,
v 6 mesecih italijansko.
Mesečna solnina:
a) za pouk: „10“—
b) za konverzacijo: „7“—
Prijave od 26. do 30. septembra:
Pod Tranco št. 2, II. nadst. (Urbančeva
hiša), poleg Čevljarskega mostu.
Učenci se prosijo, naj se zaradi uvrstitve
v njih lastno korist prijavi pravočasno.

NARODNA
KNJIGARNA
Jurčičev trg 3
priporoča
svojo bogato
zalogo
pripovednih spisov
v raznih jezikih.

Italijanski kurzi
za učence preteklega sezija
se prično 1. oktobra.
Pravočasno zglašanje je neobhodno
potrebno zaradi uvrstitve ur najdalje
do 30. t. m.
A. Šibenik, Kolodvorske ulice 18.

3 trgovski pomočniki
železninske stroke, ki so izvežbani tudi
v prodaji poljedelskih strojev. Ozir se
bode jemalo samo na boljše moči in
take, ki so že vojašine prosti.
Oferte poštno ležeče pod šifro
„Spreten železninar“.

Ob novi bobinski železnici se zaradi
preselitve takoj odda v najem dobro
idoča
gostilna.
Velika prostorna hiša, velik hlev, ac-
tilenska razsvetljava, krasen in velik
vrt z žlahtnim rodovitnim sadjem in trto.
Več pove g. Martin Gerbic v
Ročinju pri Kanalu, ali pa g. L.
Gerbic, poštni uradnik v Ljubljani,
kolodvor.

„Meščanska pivarna“
na Sv. Petra cesti
Vsako nedeljo popoldne
plesna veselica.
Začetek ob 3. dopoldne.
Brez vstopnine in pobiranja.
K mnogobrojnemu obisku vabi
J. Rugel
restavrat.

Uradno dovoljena
še 15 let obstoječa
najstarejša ljubljanska
posredovalnica stanovanj in služb
G. FLUX
Gospodske ulice št. 6
priporoča in namešča le boljše
službe iskajoče vsake vrste
za Ljubljano in drugod.
Vestna in kolikor možno hitra
postrežba zagotovljena.
Zunanji dopisov je priložiti znamko za odgovor.

Jezikovni tečaji
in posamezni pouk
italijanskega, francoskega in
angleškega jezika (po Berlitzovi
metodi)
se prično s 1. oktobrom.
Wolfve ul. št. 1, II. nadst.
desno (Časnikova hiša).

V najem se odda
v Kandiji pri Novem mestu
radi družinskih razmer

dobro idoča gostilna
z lepim senčnatim vrtom,
kegljiščem, hlevom, mes-
nico, in ledenico pod jako
ugodnimi pogoji.
Natančneje se izve pri lastnici
Alojziji Pintar v Kandiji.

V trgovino z meš. blagom
na deželi se sprejme
deklica ali deček
pod jako ugodnimi pogoji.
Istotam se sprejme tudi
hlapec
k enemu konju.
Pismene ponudbe naj se naslove:
M. D., poste restante Jesenice
na Dolenjskem.

Zlata svetinja
Berolin, Pariz, Rim itd.
3002-7
Najboljše
koz. čistilo
za zobe
Seydlin
Izdoluje:
O. Seydlin
Stritarjeva ulica 7.

Ljudevit Borovnik
puškar v Borovljah (Ferlach)
na Koroškem
se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih
pušk za lovcu in strelce po najnovejših
sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi pre-
deluje stare samokresnice, vsprejema vsako-
vrstna popravila, ter jih točno in dobro
izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene
vlnici in od mene preskušene. — Ilustro-
18 vani cenik zastoni. 39

Panorama International
Pod trančo 2.
Razstavljeno od nedelje 28. septembra
do vštete sobote 5. oktobra 1907:
Bruselj.

Reelno in dobro!
Prekrasna žepna ura in veri-
žica za samo fl. 140
50.000 komadov
nakupljenih zaradi opustitve neke švi-
carske tvornice za ure, zaradi tega raz-
pošiljam prek. Gloria srebrno 36 urno
precizijsko uro remontoarko z lepo po-
zlačeno verižico z obeskom, natančno
idočo, za kar se tri leta pisмено jamči,
za samo glid. 140
Po povz. razpošilja I. zaloga blaga
S. Kohane Krakov št. 37.
Za neugajajoče denar nazaj. 3288
Mnogo zahvalnih pism.

Popolna oprema
za novorojenčke
otroško perilo
v zalogi za vsako starost pripo-
roča znana trgovina s perilom
C. J. HAMANN
LJUBLJANA.
Perilo lastnega izdelka.
1870 Ustanovljena 1870.

Schicht
milom
Za čistost se jamči z 2500 kronami.

Kurjač ali strojnik
se išče k parni žagi na deželi. 3242 1
Ponudbe naj se pošiljajo pod
„št. 100“ na uprav. „Slov. Naroda“.

Lepo stanovanje
v solni legi, obstoječe iz 2 sob, ku-
hinje, jedilne shrambe in kabineta ter
s porabo perila in delom vrta se
odda takoj ali pa za november na
Dunajski cesti št. 60. 3112-3

Dobro izurjena
prodajalka
vešča obeh deželnih jezikov želi službe
tako ali pozneje. Sprejme tudi
mesto blagajničarke. 3244 3
Blagohotne ponudbe pod „proda-
jalka 20“ na uprav. „Slov. Naroda“.

2 spretna
ključarska pomočnika
(za ograje) se sprejmeta proti
dobri plači v trajno delo.
Kje, pove upravnštvo „Sloven-
skega Naroda“.

Grozdja
belega in črnega, ima nekaj
vagonov naprodaj
JOSEF LOGAR
v Dinjanu (Istra.) 3243-3

Išče se
trgovski pomočnik
v večjo trgovino z manufakturo in
mešanim blagom na deželi.
Prednost imajo oni, ki so že samo-
stajno delali. Nastop takoj ali v nekaj
tednih, plača po dogovoru.
Ponudbe na upravnštvo „Sloven-
skega Naroda“.

Več spretnih
stavnih ključarjev
in mizarjev
sprejme v stalno delo
tyrdka G. Tönnies
stavnno podjetje v Ljubljani.

V najem se odda za 7 let
prodajalna,
polje in travniki
spadajoči k hiši št. 30 v Dravljah
vulgo „pri Sojerju“. Javna dražba
se bode vršila
v nedeljo, 29. septembra t. l.
ob 4. popoldne na licu mesta „Pri
Sojerju“ št. 30 v Dravljah.
Pojasnila se dobijo pri podpisnem
županstvu. 3298-2
Županstvo občine Zg. Šiška,
dne 26. septembra 1907.
Ivan Zakotnik, župan.

„Narodna kavarina“
odda sledeče časopise:
Neue Freie Presse, Fremdenblatt, Die
Zeit, Arbeiter Zeitung, Grazer Tagblatt,
Agrarier Tagblatt, Tagespost, Politik,
Novi List, Pokret, Moderne Kunst,
Österr. Illustrierte Zeitung, L' Illustration,
Illustrazione Italiana, Zlatá Praha,
Prosveta, Dom i Svet, Über Land und
Meer, Das Interessante Blatt, Wiener
Bilder, Österr. Rundschau, Die Wage,
Meggendorfer Blätter, Neue Fliegende
Blätter, Ljubljanski Zvon, Wiener Carri-
caturen, Pacht, Sect, Neues Wiener
Witzblatt, Slovenski Narod, Edinost,
Soča, Gorica. 3252-1

Epilepsija.
dor trpi na padavici, krčih in drugih živ-
nih boleznih, naj zahteva o tem brošuro, ki
jo zastoni in poštnine prosto razpošilja
priv. Schwaben-Apotheke
Frankfurt a. M. 3093 3

Sprejme se izvežban
rezalec papirja.
Ponudbe na upravnštvo „Slov.
Naroda“.

Večje število
tesarjev
sprejema proti dobremu plačilu
Ivan Zakotnik, tesarski mojster,
Dunajska cesta št. 40. 1666-57

2 krojaška pomočnika
1 m 3259-2
učenca
sprejme takoj A. Pretnar, krojaški
mojster na Jesenicah, Gorenjske.

Lep pes
(bernhardinec)
1 leto star, se radi odpotovanja takoj
po ugodni ceni proda. 3245-3
Naslov pove uprav. „Sl. Naroda“.

Kontoaristinja,
vešča slovenskega in nemškega jezika
v govoru in pisavi, dobra računarica,
želi premeniti službo.
Naslov pove upravnštvo „Sloven-
skega Naroda“.

Izurjene
šivilje in učenke
tako sprejme
B. Meliel, Gradaške ulice 8 v Ljubljani.

Sodi
dobri, vinski, 600—700 litrov
se dobe na Rimski cesti št. 11. —
Zglasiti se je na dvorišču. 3211-2

805
poslovalnic
zveze „Creditreform“ daje
brezplačno pojasnila
le družbenikom
Zahtevajte prospekt št. 19 od društva „Credit-
reform“ v Gradcu, Haydngasse 10.

51. novembrom se odda
na račun stara vpeljana
gostilna
na deželi.
Naslov pove iz prijaznosti uprav-
ništvo „Slovenskega Naroda“.

Naročila na
vsakovrstne
ČASNIKE
revije
strokovne liste
zabavne liste
ilustrirane liste
humoristične liste
modne liste
ruske, češke, poljske, srbske,
francoske, angleške, italijanske
nemške itd. prevzema
Narodna knjigarna
Jurčičev trg šte. 3.

Vajenca

sprejemem takoj! 3207-3
AVG. BERTHOLD
fotografski zavod v Ljubljani,
Sodnijske ulice št. 11.

Konj in kočija

napoln krita, kompletna, skoraj nova.
Konj je uporaben tudi za ježo,
se prodaja za jako nizko ceno.
Več poizve se pri Urbanu, hlev-
nem hlapcu pri Figovcu, kjer se
konj in kočija lahko ogleda. 3161-2

Käthe voda za prsi.
Senzacionalno sredstvo v do-
sego čarobnih prsi. Käthe
voda za prsi se rabi samo
zunanje. Zajemeno neškod-
ljivo. Steklenice po 3, 5
in 8 kron poštne proste.
Diskretno pošilja po po-
vzetju 2318-12
Käthe Menzel na Dunaju XVIII
Schulgasse 3, I. nadst. 11.

Pristni dobri brinjevec

se dobi pri 60 23
L. ŠEBENIKU v Spod. Šiški.

Na stanovanje

(eventualno tudi v prehrano) se sprejme
tako priletna
gospa (gospodična)
proti malemu plačilu v gotovini in proti
mali pripomoči v gospodinjstvu.
Naslov se izve v upravnistvu
„Slovenskega Naroda“. 3203-3

Dijaki ali gospodične

se sprejmejo
v boljši družini pod prav ugodnimi
pogoji na dobro hrano in lepo stano-
vanje v zdravi legi. Na razpolago je
tudi klavir. 2880-11
Glavni trg 25, I. nadstropje.

Od visoke c. kr. vlade dovoljen

privatni učni zavod

za urezovanje in šivanje oblek
Eme Schlehan
v Ljubljani, Židovske ulice 1.
Učence se sprejemajo vsak dan od
9. do 12. ure dopoldne. 3162-3
Prodaja krojev po meri.

Lepi prostori,

za gostilno, pisarne, skla-
dišča itd. eventualno za
stanovanja s kletjo in
vrtom

so takoj oddati
v hiši št. 67, na Sv. Petra nasipu.
Več se poizve v upravnistvu „Slov.
Naroda“ ali v hiši sami. 3268-2

Pišite po vzorce!
Barhenti
in flanele, modni vzorci, platna,
damasti, namizni prtovi, brisače,
blago za srajce in vse platneno
in pavolnato blago, modno blago
damsko in moško ima v zalogi in
3151-3 priporoča
V. J. HAVLIČEK
izvozna tvorila za platnino
in modno blago
v POŠTBRADIN (ČEŠKO)

Vtisnite si podobo in ime
„Ottoman“ (cigaretni papir
in stročnice) v spomin, ker hočejo s pona-
redbami zavajati konsumente. I 895-4

Pozor! Prodaja se iz proste roke blizu Kranja vodna moč

okoli 100 konj. sil po jako ugodni ceni.
Naslov pove upravnistvo „Slov.
skega Naroda“. 3191-3

Pozor! Pozor!
Prodaja se

hiša

in pet krasnih
stavbnih parcel
na zelo pripravnem lepem kraju,
pripravno za vsakem obrt. V hiši
je več stanovanj. — Plača se
samo 1500 kron, vse drugo se
lahko vknjiži.
Kje, pove upravnistvo „Slov.
Naroda“. 3169-5

Gospodična

se sprejme na hrano in stanovanje.
Barvarska steza 5, pritičje. 3218-2

**Pred
nakupom**
si oglejte velikansko 39
sukneno
zalogo
R. Miklauca
v Ljubljani, Spitalsko
39 ulice št. 5.
Ostanki
pod ceno!

Graščina Luknja

(Lučgy.)
z zgodovinskimi graščinskimi razvali-
nami, pristavo, mlinom, žago, okoli
100 orali gozda, okoli 100 orali ujev
in travnikov, v prekrasni leži, se iz
proste roke prodaja eventualno tudi
deljeno. Vprašanja na graščinsko
upraviteljstvo Zalog (Breitenau)
pri Novem mestu. 3181-6

Štev. 35.842.

Ustanove za invalide

Pri mestnem magistratu v Ljubljani
je izpraznjenih 5 mest ustanove za
kranjske invalide po 63 K na leto.
Pravico do te ustanove imajo bivši
vojaki, ki so vsled vojaške službe ne-
sposobni za delo in so ubogi ter lepega
vedenja. 3233-3
Prošnje za podelitev teh ustanovnih
mest morajo biti opremljene z dokazili
o starosti, stanu, ubožstvu, lepem ve-
denju in o vojaškem službovanju ter
jih je vložiti do 20. oktobra t. l. pri
mestnem magistratu, ozir. pri pristojnem
c. kr. okrajnem glavarstvu.
Mestni magistrat Ljubljanski,
dne 17. septembra 1907.

Občudovanje
vzbujajo povsod novi
„Titania“ parni brzovalni
stroji.
V tretjini prejšnjega časa se opere sedaj perilo bleščeče belo
ob manjšem trganju. Vsak otrok lahko vrti stroj! Pranje je
zabava! Perice sploh ni treba! Prihrani 75 odstotkov časa,
mila in kuriva. Vsak stroj damo na poizkušnjo. Cene od K 54—
naprej. Prospekti, lepaki, izpričevala zastoj. Zastopniki se iščejo.
Titania Werke, Wels št. 130, Gor. Avstrijsko.
Specialna tvornica za parne pralne stroje, ovijalnike, brzovalnike za živinsko krmo,
2313-12 sejalne stroje in separatorje. Na tisoče jih je že v obratu.

Munge
povsem iz kovanega železa, z valjci
iz trdega lesa.
Cene od K 40— do
K 100—.
Petletno jamstvo.
Avstrijsko.

Dobrakuharica

je izšla **Minka Vaščeva** je izšla
v založništvu Lav. Schwentnerja v Ljubljani.
Dobiva se samo vezana; cena 6 K, po pošti 6 K 55 h.

Obseja na 576 strahov več nego 1300 re-
ceptov za pripravljanje najokusnejših jedi do-
mače in tuje kuhe, ima 8 dno koloriranih
tabel in je trdno in elegantno v platno vezana.
Hvali jo vse: kuharica s svojega strokov-
njakega stališča, literarna kritika zaradi lepega
lahko umnega jezika, fina dama zaradi njene
lepe, pri slovenskih kuharskih knjigah nena-
vadne opreme, in končno varčna gospodinja
zaradi njene cene, ker ni nič dražja, nego
znane nemške kuharske knjige. 59 45

Ustanovljeno l. 1870 **SEB. UNTERHUBER** Lastnik Fr. Benque

Tovarna cementa v Weissenbachu. — Tovarna cementnih izdelkov in
umetnih kamnov. — Podjetje za betonske naprave in naprave vodnjakov.
v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 73
nasproti topničarske vojašnice 1726 19
(telefon št. 273)

se priporoča v izvršitev vseh kamnoseških del iz umetnega kamna (v različnih imitacijah) kakor: posa-
mezne dele za fasade, balkone, grobne spomenike itd. Stopnice po naročilu narejene z železno sestavo,
cementne cevi (rore) z vloženo žično pletenino za napravo vodotokov, vodovodov itd. itd. Plošče iz cementa
(metalique) preproste in z različnimi vzorci za tlak po cerkvah, hišah, hodnikih, kuhinjah, trotoarjih itd. Prevzetje
betonskih naprav in vodnjakov na podlagi posebnega patenta. — Portlandcement in romancement iz
Weissenbacha. — Proračuni stroškov zastoj in poštne proste.

„SLAVIJA“
vsa jemna zavarovalna banka v Pragi.
Kap. fond: 38.242.074 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 91.936.093-72 K.
Po velikosti druga vsa jemna zavarovalnica naše države
s vershodi slovensko-macedonske uprave.
Vsa plačila dajo:
Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastni bančni hiši
v Gosposki ulici št. 22.

Več
pomočnikov
in 3235-3
vajencev
se sprejme za kleparsko obrt.
FRAN LONČAR, kleparski
mojster v Spodnji Šiški št. 66.

200 hl. vina

belega in rdečega ima na prodaj po
jako ugodni ceni na drobno in debelo
vitez plem. Thierry v Sromljah pri
Brežicah. 2722-20
Vse bližje se izve pri Francu
Warletzu v Brežicah.

Blagajna

že rabljena in 3175-4
blagajničarska miza
se kupita.
Ponudbe na upravnistvo „Slov.
skega Naroda“ pod „Blagajna 200“.

Ze rabljeno, proti ognju varno
blagajnico
št. 3
proda ceno
Jax na Dunajski cesti 17
v Ljubljani. 3364-2

Proda se posestvo

obsegajoče 2 ha 32 arov njiv, 2 ha
53 arov travnikov, 3 ha 89 arov gozda,
1 ha 37 arov vinograde in 8 arov paš-
nikov ter 3 are stavišča. Skupaj 18
oravov ali jehov. Cena 7000 kron.
Več se poizve pri g. **Karlu Ulega**,
gostilničar v Laškem trgu (Markt
Täfler) Štajersko. 3140-3

AUSTRO-AMERICANA

TRST NEW YORK

Potniki v Ameriko
Hater želijo dobro po ceni in
za neslujve potovati naj se obrnejo
na **Simona Kmetelca**
v Ljubljani, Kelešovske ulice 26
Kotkovstna pejasnula dajo se brezplačno.

Sprejema zavarovanja Slovenskega Str-
ljenja po najraznovrstnejših kombinacijah
pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena
druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno
zavarovanje na dolžnost in smrt s
manjšajočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let
pravico do dividende.

„SLAVIJA“
vsa jemna zavarovalna banka v Pragi.
Kap. fond: 38.242.074 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 91.936.093-72 K.
Po velikosti druga vsa jemna zavarovalnica naše države
s vershodi slovensko-macedonske uprave.
Vsa plačila dajo:
Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastni bančni hiši
v Gosposki ulici št. 22.

Zavaruje poslovanje in premoženje proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Škoda se plača takoj in najhitreje.
Ukliva najboljše sloves, koder posluje.
Dovoljuje in žrtvuje dobička izdatke
podpore v narodne in občinske
namen.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg
priporoča svoje
izborna pivo. črno pivo „Salvator“.
Zaloga v Spodnji Šiški. — Telefon št. 187. 1404-43
Podljetje na dom sprejema restavracija gosp. E. Križanik „Narodni dom“, Ljubljana. (Štev. telefona 82.)

Učenca
za krojaštvo sprejme
Urban Plemelj, krojač na Bledu. 3292-2

Laščina
po najnovejši ter jako lahki metodi se
bode poučevala
s prvim oktobrom dalje.
Poučnje se gramatika, literatura
in konverzacija. Pri dovoljenem številu
napravi se tudi konverzacijski kurz.
Vse natančneje se izve
Ljubljana, Marije Terezije
cesta št. 4, vis. pritličje (poleg
kavarne Europa). 3276-2

Musgraveja originalne irske peči.
Najboljše in najbolj hranljive
trajnogorilne peči.
Izredno dobra kurilnost. Cenovniki zastoj.
CHR. GARMS Podmokli (Bodenbach)
3215-2 **tvornica za železne peči.**
Tovarniška zaloga pri **STEFANU NAGY**, v
Ljubljani, Vodnikov trg št. 5.

Sprejemanje učenk
v od c. kr. deželne vlade dovoljeno šolo
za krojno risanje in izdelovanje oblek
se vrši s 1. septembrom 1907.
Marija Nachtigall-Slavčeva.
Istotam se sprejmejo gospice z dežele na stanovanje in hrano.

V Kranju na Glavnem trgu se takoj ceno odda
nov prostoren lokal,
z velikimi skladišči, šupo in dvoriščem,
pripraven za vsako trgovino ali kako drugo
primerno podjetje.
Naslov pove upravništvo „Slovenskega Naroda“. 2995-8

Poslano!
Slav. občinstvu, s aršem, šolski mladini ter uradom
dajem na znanje, da sem primoran zaradi pomanjkanja
prostora in svetlobe svojo trgovino na **Mestnem trgu št. 11**
moderno prezidati in ker moram svoje sedanje pro-
store v najkrajšem času izptazati, dovoljujem od danes
naprej vsakemu kupcu, ki si hoče prav cenó blago
nabaviti in sicer na vse papirne izdelke, pisalne in
risalne potrebščine ter vsake vrste galanterijsko in norim-
berško blago sploh vse, kar je sedaj v zalogi,
10 do 15% popusta od računa
izvzemši šolske knjige in zvezke.
P. n. trgovce na deželi opozarjam na ugodno priliko.
Upam, ker je to redka prilika, da me bode sl. občinstvo
mного posečalo v svojo lastno korist in se priporočam
z najodličnejšim spoštovanjem 2989-13
FR. IGLIČ
trgovina s papirjem in galanterijo.
Na drobno in na debelo.

Glavni zastop v Kranju
c. kr. priv. avstr. zavarovalne družbe
„**Dunay**“ na Dunaju
sprejme takoj spretnega
stenografa
ali **stenografinjo,**

zmožno slovenske in nemške stenogra-
fije in tudi strojepisja.
Služba stalna. Plača po dogovoru.
Ponudbe z izpričevali naj se po-
šiljajo naravnost **glavnemu zastopu**
v Kranj. 3274-2

AVGUST REPIC
sodar 39
Ljubljana, Kolesarske ulice 16
(v Trnovem)
izdeluje prodaja in popravila
vsakovrstne
sode
po najnižjih cenah.

Suknenih ostankov velike v zalogi.
Pri nakupovanju
manufakturnega in
suknenega blaga *
se opozarja na trdiko
HUGO IHL
v Ljubljani
v Špitalskih ulicah št. 4.
Vzorci na zahtevanje poštnine prosto.

Tovarna in prodaja oljnatih
barv, firneža in lakov.
Električni obrat.
Brata Eberl
Prodajalna in komptuar:
Miklošičeva cesta št. 6.
Delavnica:
Igriške ulice št. 8.
Ploščarska mojstra c. kr. drž. in o. kr. priv. juž. želez.
Slikarja napisov,
Stavbinska in pohištvena pisarja.
Velika izbirtka dr. Schoenfeld-ovih
barv v tubah za akad. slikarje.
Zaloga čopičev za pisarje, sil-
karje in zidarje, štedilnega mazila za
hrastove pade, karbolinoje itd.
Posebno priporočava slav. občinstvu
najnovejšo, najboljšo in neprocenljivo
sredstvo za likanje sobnih tal pod
imenom „**Rapidol**“.
Priporočava se tudi sl. občinstvu za
vse v najnizj stroko spadajoče delo v
mesta in na deželi kot priznano resno
in fino po najnižjih cenah.

Blaž Jesenko
Ljubljana, Stari trg 11
priporoča
klobuke
cilindre, čepice itd.
najnovejša frakone
po najnižji ceni.

Optični zavod
Velika
zaloga pravih
švicarskih ur.
Srebrne ure od
gid. 3-80 naprej.
Zaloga in strojna delarja var-
zice, prstan, uhani,
broške itd.
Ilustrirane cenike
pošiljam brezplačno.
F. P. Zajec, urar
Ljubljana, Stari trg.

Spretna čipkarice ki bi mogle to stroko po-
učevati, se sprejmejo za
Galicio. Znanje poljščine ni
potrebno. Trajno mesto, dobra plača, povrnitev vseh stroškov.
Izučene učiteljice imajo prednost. Ponudbe pod „**A. X. 64803**“
anončni ekspediciji Dukes Nachf. na Dunaju, I. Wolfzeile 9.

Razpis.
Ravnateljstvo srbskih državnih železnic potrebuje za službo
obdržavanja proge:
1.) pet višjih nadzornikov, ki imajo
dolgoletno prakso pri obdržavanju proge;
2.) enega izkušenega nadzor-
nika predora (tunela.)
Prosilci naj se najdalje
do 1. (14.) novembra t. l.
obračajo s svojimi ponudbami na podpisano ravnateljstvo in naj navedejo: starost,
šolsko izobrazbo, dosedanje prakso in pogoje pod katerimi bi sprejeli službo.
Ob nastopu službe morajo prosilci predložiti izvirna izpričevala o do-
vršenih šolah in dosedanjem poslovanju.
Prednost imajo oni, ki govore srbsko hrvaški, slovaški ali katerikoli
drugi slovanski jezik.
V Beogradu, 25. septembra 1907. 3290-1
Ravnateljstvo srbskih državnih železnic.

Ces. kr. avstrilske državne železnice.
Izvod iz voznega reda.
Veljaven od dne 1. maja 1907. leta.
Odhod iz Ljubljane juž. žel.:
4-58 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Jesenice,
Trbiž (Samo ob nedeljah in praz-
nikih od 2. junija do 8. septembra.)
7-05 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Jesenice,
Gorica, Trst d. ž., Trbiž, Beljak, Celovec.
7-07 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Ru-
dolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
9-05 predpoldne. Osebn. vlak v smeri:
Jesenice, Beljak, Celovec, Praga. (Samo
od 1. junija.)
11-40 predpoldne. Osebn. vlak v smeri:
Jesenice, Gorica dr. žel., Trst dr. žel.,
Beljak, Celovec, Trbiž.
1-05 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Ru-
dolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
2-45 popoldne. Osebn. vlak v smeri:
Jesenice, Gorica dr. žel., Trst dr. žel.,
Beljak, Celovec, Praga, Trbiž.
7-10 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Rudolfovo,
Kočevje.
7-35 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Jesenice,
Beljak, Celovec, Praga, Trbiž.
10-40 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Je-
senice, Gorica dr. žel., Trst dr. žel.,
Beljak, Trbiž.
Dohod v Ljubljano juž. žel.:
8-37 zvečer. Osebn. vlak iz Straže-Toplic,
Rudolfovega, Kočevja.
9-45 zvečer. Osebn. vlak iz Trbiža, Prage,
Celovca, Beljaka, Gorice dr. žel., Trsta
dr. žel.
Odhod iz Ljubljane dr. kolodvor:
7-28 zjutraj. Mešani vlak v Kamnik.
2-05 popoldne. Mešani vlak v Kamnik.
7-10 zvečer. Mešani vlak v Kamnik.
10-50 ponoči. Mešani vlak v Kamnik (Samo
ob nedeljah in praznikih.)
Dohod v Ljubljano dr. kolodvor:
6-46 zjutraj. Mešani vlak iz Kamnika.
10-59 predpoldne. Mešani vlak iz Kamnika
6-10 zvečer. Mešani vlak iz Kamnika.
9-55 ponoči. Mešani vlak iz Kamnika. (Samo
ob nedeljah in praznikih.)
(Odhodi in dohodi so naznačeni v srednje
evropskem času.)
C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

Razglas.
Občinska hranilnica
v Postojni
edina pupilarno varna hranilnica v po-
stojnskem političnem okraju
naznanja, da bo 3391
pričela poslovati dne 1. oktobra t. l.
v prostorih občinske pisarne.
S strankami posluje vsako soboto od 10. do 12. ure dopoldne.
Hranilne vloge obrestuje po 4 1/2% ter pripisuje nevzdignjene
obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek plačuje hra-
nilnica sama.
Za varnost vlog jamči občina postojnska z vsem svojim
premoženjem in vso davčno močjo, hranilnica sama pa je
pod nadzorstvom c. kr. deželne vlade, pri kateri je naložena
varščina v znesku 20.000 K.
Posojila daje na posestva, občinam in enakim korporacijam
po 5% in se lahko amortizujejo v poljubnih obrokih.
Vplačila po pošti in potom c. kr. pošne hranilnice ter prošnje
za posojila sprejema in daje potrebna pojasnila vsak dan od 8.
do 12. dop. in od 2. do 6. pop.
Občinska hranilnica v Postojni,
dne 20. septembra 1907.
Gregor Pikel,
posest, trg. in župan
predsednik upravnega odbora.
Leopold Žužek
c. kr. dež. sod. svetnik
pis. ravnatelj.
Fran Arko,
posest. in dež. poslanec
predsednik ravnateljstva.
Josip Dekleva
pos. in načelnik okr. oest. odbora
ravnatelj.

Prva domača slovenska pivovarna G. AUER-jevih dedičev

Ustanovljena leta 1854.

v Ljubljani, Wolfove ulice šte. 12

4012 133 Številka telefona 210.

prilagojena slavnemu občinstvu in spoštovanim
gostilničarjem svoje **izberne**

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

Naznanilo Svojem cenj. p. n. zaščitnikom in znancem
naznanjam, da dospem sredi oktobra in
da zopet pričnem s

plesnim poukom.

Privatne družbe, klube itd., ki se nameravajo učiti, vljudno
prosim, naj se dokler pridem, končno odločijo. Gg. p. n. dijakom, ki bi se hoteli strniti v klube, rad
dovolim posebne olajšave. Opozarjam, da noben plesni učitelj, ki ga ne odobri vlada,
nima pravice poučevati plesa ali sestavljati plesnih družb.
Z velespoštovanjem

Giulio Morterra
plesni učitelj.

SUKNA

In modno blago za obleke
priporoča firma
Karel Kocian
tvornica za sukne
v Humpolcu
na Češkem.
Tvorniške cene. Vzorci franco.

ještne hranilnice šte. 49.086.

Telefon šte. 139.

Glavna posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
pisarna:

na Kongresnem trgu št. 15, Souvanova hiša v Ljubljani
sprejema in izplačuje hranilne vloge

obrestuje po 4 1/2 % od dne vložitve do dne vzdiga
brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure od 8.—12. dopoldne in od 3.—6. popoldne.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Književna novost!

Rado Murnik: Znanci.

Ta nova knjiga našega priljubljenega humorista obsega 16 povesti
in orisov, deloma resne, deloma humoristične vsebine in stane
broš. K 2.—, eleg. v platno vezana K 3.—, po pošti 20 vin. več.

Založništvo L. SCHWENTNER v Ljubljani
Prešernove ulice šte. 3.

Anton Šarc

v Ljubljani Sv. Petra cesta 8.
izdelovanje perila in oprem za neveste.

Inventurna prodaja
dokler bo kaj zaloge
po silno znižanih cenah.

Izbrani vzorci švicarskih vezenin, damskega perila,
moških srajc, posamezni namizni prtji, serviete, brisače in
drugi predmeti.

Prevzemam vseh vrst perilo za izdelovanje ob cenem
zaračunanju.

Svetlolikalnica

Ljubljana, Kolodvorske ulice šte. 8.

Svetli blesk ovratnikov in manšet daje perilu lepoto in tri-
kratno trajnost nasproti navadnemu svetlemu likanju.

Zavod sem uredil tako, da se perilo, obleka, bluze, zastorji
snažijo z največjo skrbnostjo in varovanjem, za kar prevzemam
vse jamstvo.

Obilega obiska prosi

z odličnim spoštovanjem

Anton Šarc.

3058—10

Ohranitev zdravega

ŽELODCA

tiči največ v ohranitvi, pospeševanju in v urav-
navi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega ta-
ptja. Preiskano, iz izbranih najboljših in uspeš-
nih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tak sbru-
sajoče in prebavljajoče pospešujoče in tako od-
vajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani
smanje naslednje nezgornosti, slabe diete, preha-
jenja in sopnega zaprtja, n. pr. gorečico, na-
penjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je
dr. Rose balsam za selodce iz lekarne B.
FRAGNERJA v PRAGI.

VARILO!

Vsi deli embalaže
imajo postavno de-
ponovano varstveno
znamko.

Glavna zaloge
lekarna B. FRAGNER-ja v Pragi,

o. in kr. dvornega dobavitelja
„pri črnem orlu“

Praga, Malá Strana, ogel Nerudova ulice 203.

Po pošti razpošilja se vsak dan.

Cela steklenica 2 K, pol steklenica 1 K.

Proti vpošiljavi K 1.50 se pošlje mala
steklenica in za K 2.80 velika ste-
klenica, za K 4.70 2 veliki steklenici,
za K 8.— 4 velike steklenice, za K 22.—
14 velikih steklenic poštino prosto na
vse postaje avstro-ogrske monarhije.

Zaloge v lekarnah Avstro-Ogrske.
v Ljubljani se dobiva pri gg. lekarjih:
G. Piccoli, U. pl. Trnkoczy, M. Mar-
a detschlager, J. Mayr. 1477-7

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja
dni 6 dni
izvrstna prilika za potovanje
je in ostane
z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki
"Amerika" 24,000 ton
"Kaiserin Augusta-Victoria" 25,000 ton
toraj še enkrat večji
kakor do sedaj veliki parniki z 8-12,000 tonami
Pojasnila daje zastopnik:
Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28
Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Prilika!

Prodaja

jesenskega blaga
po zelo znižanih cenah

pri

GRIČAR & MEJAČ

Ljubljana

Prešernove ulice šte. 9.

Szantnerjevi črevlji

Največja zaloge
Tennis črevljev za gospode, gospe, dečke in deklice.
Amerikanskih črevljev za gospode in gospe.
Otročjih črevljev v najboljših oblikah.
Pomladanske novosti.

edini v kakovosti, lepi
obliki in fini izvršitvi!

Prva in največja zaloge črevljev na Kranjskem F. SZANTNER

Ljubljana, * Šelenburgove ulice 4. * Ljubljana.
Gostilni prostor in poštno prelo. Zunanja naročila točno proti povzetju.